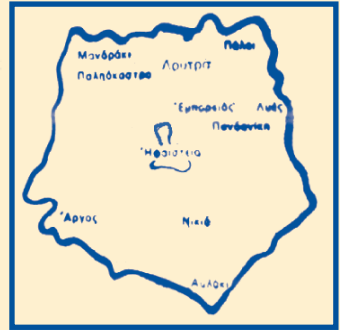

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

«Πολυβότης γάρ εις τῶν γιγάντων ὑπὸ τοῦ Διὸς βληθεὶς ἠνείχετο· Ποσειδῶν δὲ ἐπ' αὐτὸν ἀφείψεν τὴν τρίαιναν τοῦ μὲν ἡμάρτε· γέγονε γὰρ νῆσος τὸ βληθὲν Νίσυρος».

«Νῆσος ἐπταστάδιος πῶς τὴν πείμετρον, ὕψηλὴ καὶ θεατροειδὴς συναπτομένη χῶμασι πρὸς τὴν ἡπειρον καὶ ποιοῦσα δίπολιν τρόπον τινὰ τὴν Κνίδον, κατ' αὐτὴν δὲ Νίσυρος πελαγία». (Στράβων)

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΝΙΣΥΡΙΩΝ «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
ΕΠΑΙΝΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Γραφεία: 3ης Σεπτεμβρίου 25 (104 32 Αθήνα) ❖ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023 - Περ. Γ' ❖ Αρ. φύλλου 193

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ

Λέν ήταν δίσκετος ο χρόνος, που αποκαιροτούμε, γι' αυτό και η ανθρώπινη τον υποδέχτηκε με ελπίδες και προσδοκίες, ανυποψίαστη για τα δεινά, που είχαν επισφραγιστεί, για να της προσφέρει στην πορεία του. Θλίψη, πόνο και δυστυχία σκόρπισε στο διάβα του κι ένας κόσμος ολόκληρος θρηνεί για τα θύματα, που του αφίνηει φεύγοντας. Κι όπως ήταν εσόμενο, η Χώρα μας δεν ήταν δυνατό να μείνει αλώβητη από αυτά τα δεινά.

Αντίθετα δέχτηκε το χτύπημα και μάλιστα βαρύ και δυσβάστακτο. Πρώτα-πρώτα γίνεται μάρτυρας των συνεπειών ενός πολέμου, που ξεκίνησε από τα βόρεια Ευρωπαϊκά σύνορα, για να καταλήξει στη Μέση Ανατολή, με θύμα για μια ακόμα φορά την αιμάσουσα και δεινοπαθούσα Παλαιστίνη. Πως μπορεί να μείνει η Ελλάδα ασυγκίνητη και ανεπηρέαστη, εμπρός στα ποτάμια αίματος που διασχίζουν τον πλανήτη, στις εκατόμβες θυμάτων, που καταλήγουν σε ομαδικούς τάφους, στις χιλιάδες νεογέννητα βρέφη, που αντικρίζουν την ανθρώπινη βαρβαρότητα πριν ακόμα αντικρίσουν το φως της ζωής.

Όμως έχει και τα δικά της, με την επιδημία του κορονοϊού, που μετά από μικρή ανάπαυλα, ξανακτύπησε, στέλλοντας εκατόμβες θυμάτων στα νοσοκομεία ακόμα και στο θάνατο. Με τις μεταναστευτικές ροές να εντεινούνται, κουλιάζοντας από τα βάρη της Ανατολής εκατοντάδες ξεριζωμένους συνανθρώπους μας, που κυνηγημένοι από τους πολέμους, κι άλλοι από την πείνα, τις κακουχίες, τις κάθε είδους στερήσεις, παίρνουν το δρόμο για το πορθενά, αναζητώντας στον ... Ήλιο μοίρα. Ένα δρόμο με πολλούς κινδύνους και με συνηθισμένο το ενδεχόμενο, αντί στον αναζητούμενο επίγειο παράδεισο, να οδηγηθούν στον υγρό τάφο της Μεσογείου.

Κι ύστερα ήρθαν οι φωπιές. Μεγάλες πυρκαγιές ξεσπούσαν, όλο το καλοκαίρι, εδώ κι εκεί, η μια μετά την άλλη, με τις φλόγες να καταστρέφουν τη χλωρίδα και την πανίδα της Χώρας, μετατρέποντας σε καμένη γη ό,τι συναντούσαν στο πέρασμά τους, δάση, λιβάδια, δέντρα, σπία, καλλιέργειες, στέλλοντας χιλιάδες ζώων στο θάνατο, ενώ σε πολλές περιπτώσεις έθεταν σε κίνδυνο και ανθρώπινες ζωές.

Και ακολουθήσαν τα στοιχεία της φύσης, ήρθαν οι καταγίδες, με βροχές και πλημμύρες, για να ολοκληρώσουν την καταστροφή, που ξεκίνησαν οι φωπιές. Εκατομμύρια τόνους νερού, κατέβασαν τα βουνά, συμπαρασύροντας δέντρα, σπία, αυτοκίνητα, δρόμους, γεφύρια, ποιμνιοστάσια, για να καταλήξουν στους κάμους, και να μεταβάλλουν σε λίμνες εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργημένης γης. Πρωτόγνωρα τα φαινόμενα, υπεράνθρωπες οι προσπάθειες, για να αντιμετωπιστούν, γενική η καταστροφή, που υπέσπασαν οι καλλιέργειες και ανυπολόγιστες οι συνέπειες και οι επιπτώσεις στην τοπική αγορά. Και για να ολοκληρωθεί η εικόνα της καταστροφής, ήρθε η σύγκρουση των τρένων στη κοιλάδα των Τεμπών, με πολλές δεκάδες ανθρώπινα θύματα, με νέους κυρίως ανθρώπους, που επιστρέφοντας από τις διακοπές τους, τους περίμενε στη στροφή ο θάνατος. Αιτία όλων των κακών ο κακός ο χρόνος. Σ' αυτόν πάντα τα φορτώνει ο άνθρωπος, αποφεύγοντας να αναζητήσει τα πραγματικά αίτια. Και τον αποκαιρεί, με την ελπίδα, για μια ακόμα φορά, πως ο Νέος Χρόνος θα φέρει στον κόσμο την ισορροπία, θα απαλλάξει την ανθρωπότητα από όλα τα δεινά και θα δημιουργήσει ένα κόσμο καλύτερο. Μακάρι. Αλλά μη μας διαφεύγει πως το 2024 είναι χρόνος δίσκετος!...

Θέσεις - Απόψεις

ΤΟΠΟ ΣΤΑ ΝΙΑΤΑ !..

Με ικανοποίηση, με αισιοδοξία, με απόλυτα θετική διάθεση αντιμετώπισαμε τη συμμετοχή μερίδας της νεολαίας μας στα ψηφοδέλτια και των δύο παρατάξεων, στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές. Γιατί η νεολαία διπνέεται, κατά κανόνα, από νέες ιδέες, νέες αντιλήψεις, από ευρύτητα πνεύματος, γενικά από κουλτούρα, απαλλαγμένη από αγκυλώσεις και δυσκαμψίες και εκπέμπουσαν οράματα, επιδοσφόρες προοπτικές και σχεδιασμούς με εκσυγχρονιστικό φόντο. Και θα περιμέναμε να τύχουν μεγαλύτερης προτίμησης από το εκλογικό σώμα, κάτι όμως που δε συνέβη. Όμως η αρχή έγινε, ο δρόμος άνοιξε, οι τομείς ανάπτυξης και προ-σφοράς πολλοί, η διάθεση δεδομένη, εκείνο που υπολείπεται είναι η ανάλογη αξιοποίηση τους. Και βέβαια ο απογαλακτισμός τους από κάποιες, παλιές κοπής, αγκυλώσεις, που τις έχει ακριβά πληρώσει το νησί μας. Κι άλλες φορές σχολιάσαμε τις συνθήκες υπό τις οποίες ζει η νεολαία της Νισύρου. Χωρίς απασχόληση, χωρίς προοπτική, με αβέβαιο το μέλλον, χωρίς κάποιος να σκύψει πάνω στα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν. Η απόφασή τους να σχοληθούν με τα κοινά, έρχεται ως κραυγή αγωνίας, ως ένα μήνυμα για την παρουσία τους, για τις δυνατότητές τους, για τη διάθεσή τους για προσφορά και δημιουργία.

Μακάρι, αυτή τη φορά να ακουστεί η φωνή τους.

ΤΙ ΕΙΧΕΣ ΓΙΑΝΝΗ !

Αρχές Φθινοπώρου διεξήχθησαν οι αυτοδιοικητικές εκλογές. Σε εποχή, που είχαν αναχωρήσει από τη Νίσυρο οι θερινοί επισκέπτες και άρχισε να απλώνεται στο νησί η μοναξιά του χειμώνα. Και τότε ακριβώς έφτασαν οι ξενιτεμένοι μας για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, και με την ευκαιρία, να δώσουν, έστω και για λίγες μέρες, λίγη ζωή και ζωντάνια στο νησί. Κι ενώ σε άλλα μέρη τους ξενιτεμένους ψηφοφόρους, τους υποδέχτηκαν με εγκάρδιότητα, τόσο οι συμπατριώτες τους, όσο και οι τοπικοί υποψήφιοι, στη Νίσυρο κάποιον τους είδαν με ...μισό μάτι, ζητώντας να ληφθούν στο μέλλον να ψηφίζουν γιατί, λέει, αλλοιώνουν το εκλογικό αποτέλεσμα.

Είναι οι συνήθειες αδιόρθωτοι, που λες και έχουν πάρει το νησί κληρονομιά από τους γονείς τους και δεν επιτρέπουν σε άλλον να δικαιοκίνητο μεριδίό αγάπης και ενδιαφέροντος για τη γενετήριά του. Αυτόν τον άλλο, που έχει μάθει να προσφέρει στο νησί του και όχι να απολαμβάνει. Είναι αυτός που έτρεχε, τρέχει και θα συνεχίσει να τρέχει σε βοήθεια του νησιού, όταν οι ανάγκες το απαιτήσουν. Ας το χωνεύουν λοιπόν αυτοί οι ...κάποιοι μια για πάντα πως οι ξενιτεμένοι Νισύριοι, όπου κι αν βρίσκονται, είναι, αν όχι περισσότερο, οπωσδήποτε το ίδιο πατριώτες όσο και εκείνοι και το δικαίωμα τους να αγαπούν και να έχουν λόγο στα τεκταινόμενα της Νισύρου, είναι αναφαίρετο !.

ΤΑ ΕΞΩΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥΣ

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και με ικανοποίηση διαβάσαμε στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμα του σεβασμιότατου Μητροπολίτου μας κ. Ναθαναήλ, με το οποίο προλογίζεται το εγκόλπιο Ημερολόγιο της Ι.Μονής Παναγίας Σπηλιανής, να γίνεται λόγος για την ανάγκη προστασίας των προσκυνημάτων και εξωκκλησιών, που κοσμούν την ύπαιθρο των δυο νησιών της Μητροπόλεως, της Κω και της Νισύρου.

Πρόκειται, όπως αναφέρει, για μνημεία- καρπόν της μεγάλης πίστεως και βαθιάς ευσεβείας των προγόνων μας και ιδιαίτερως πολύτιμο τμήμα της κληρονομιάς μας, την ιερότητα του οποίου δεν αγγίζει ο πανδαμάτωρ χρόνος και το οποίον οφείλουμε να προστατεύσουμε...Παρά ταύτα δεν απηλαμνόμενασθε την αξία και τη σπουδαιότητά τους και αυθαιρέτως προς αυτά καταστρέφοντας τα, ηθελημένα ή αθέλητα. Γι' αυτό, συνιστά στη συνέχεια, να τα επισκεπτόμαστε συχνά, να αποκαθιστούμε τις φθορές, να καθαρίζουμε τον περιβάλλοντα χώρο κλπ.

Ιερό Βήμα εγκαταλελειμμένης εκκλησίας

Όπως επανειλημμένα έχει γράψει η εφημερίδα μας, η εικόνα που παρουσιάζουν σήμερα τα εξωκλήσια μας είναι τραγική και προκαλεί θλίψη, θυμό και απογοήτευση, με άλλα από αυτά να έχουν μεταβληθεί σε σωρούς ερειπίων, άλλα να είναι μισογκρεμισμένα, με το τέμπλο να στέκεται όρθιο, με κατεστραμμένες εικόνες, με τα καντήλια κρεμασμένα και από κάτω, αυτός ο ευλογημένος και αγιασμένος χώρος να έχει μεταβληθεί σε στάβλο, ακόμα και σε νεκροταφείο, των αδέσποτων ζώων. Αλλά και αυτά που ακόμα στέκονται, πολλά μάλιστα από τα οποία περικλείουν πολύτιμο αγιογραφικό θησαυρό, φέρουν εμφανέστατα τα σημεία εγκατάλειψης και έλλειψης φροντίδας, ακόμα και χωρίς πόρτα σε μερικά από αυτά. Όσο για τον περιβάλλοντα χώρο, σε πολλές περιπτώσεις φιλοξενοῦνται μαρμαρίνα αγιασμένα υπολείμματα Αγίας Τράπεζας, προσκομιδής και άλλα τμήματα αρχαιολογικής αξίας, διάσπαρτα τῆδε- κακείσε.

Η προστασία και η συντήρηση των μνημείων αυτών αποτελεί ευθύνη των αρμόδιων αρχών αλλά και υποχρέωση όλων των Νισυρίων, ως εκδήλωση σεβασμίου και τιμής προς τη μνήμη των προγόνων μας, που τα δημιούργησαν. Κι όμως όλοι μας παρακολουθούμε ως απαθείς θεατές να καταστρέφονται το ένα μετά το άλλο, και να μεταβάλλονται σε σωρούς ερειπίων, όλα αυτά τα πολύτιμα πετράδια, που άλλοτε κοσμούσαν την ύπαιθρο του νησιού μας, ως μάρτυρες αψεудείας της βαθειάς πίστης και ευσεβείας των προγόνων μας. Η βασιική αυτής της εικόνας, είναι η μετανάστευση των ιδιοκτητών και η διακοπή της παρεχομένης αναγκαίας φροντίδας. Όμως η εγκατάλειψη των εξωκκλησιών και η έλλειψη στοιχειώδους, έστω, φροντίδας, οφείλεται κατά κύριο λόγο και σε αδιαφορία των αρμόδιων αρχών, αλλά και στην αλλαγή συμπεριφοράς της τοπικής κοινωνίας.

Αυτής, της οποίας άλλοτε τα κορίτσια θεωρούσαν υποχρέωση, θέμα τιμής, να εξορμούν και να περιπολούνται όλα τα εξωκλήσια, τα οποία ελαμπαν κάτασπρα, ανάμεσα στο καταπράσινο του τοπίου, εκεί που σήμερα υπάρχουν διάσπαρτοι «πλίνθοι, λίθοι και κέραμοι...». Διαβάζομε, κατά καιρούς και χαϊρόμαστε ειλικρινά για κάποιες πεζογραφικές εξορμήσεις και πορείες, που οργανώνουν κάποιον τοπικοί φορείς. Μήπως θα ήταν σκόπιμο, αλλά και επωφελές, να εξετάσουν την περίπτωση ένταξης σ' αυτές τις εξορμήσεις, της προστασίας και φροντίδας κάποιων, από τα εξωκλήσια μας ; Μια τέτοια ενέργεια θα αποτελούσε ύψιστης σημασίας προσφορά στον τόπο, αλλά και συμπαράσταση στην προσπάθεια και στο ενδιαφέρον του σεβασμιότατου Μητροπολίτου μας.

Πολύτιμες Αγιογραφίες καταστρέφονται

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΙΑΤΡΟ ΜΑΣ

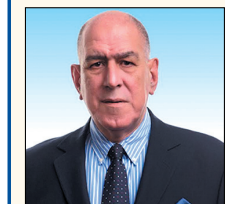
Στα γρανάζια της κομματικής αναπαράθεσης, αυτής της μάστιγας, που ακάθεκτα συνεχίζει το διαβρωτικό της έργο, βρέθηκε τελευταία μπλεγμένο το όνομα της γιατρού Ειρήνης Ντιάκωβα, διευθύντριας του Ιατρείου Νισύρου, με λόγους και αντίλογους ένθετα κακειθεν. Δε θα μπορούμε σε λεπτομέρειες, ούτε θα εξετάσουμε το τι και γιατί. Θα σημειώσουμε μόνο πως κακός δημιουργήθηκε το θέμα και εύλογα προκάλεσε αντιδράσεις, όταν μάλιστα η Νίσυρος έχει επανειλημμένα υποστεί τις συνέπειες της απουσίας γιατρού.

Πρέπει κάποτε να γίνει συνείδηση πως, ο εκάστοτε γιατρός του νησιού μας, όπως και ο κάθε γιατρός, είναι πρόσωπο ιερό, είναι το άτομο, στο οποίον εμπιστευόμαστε την υγεία μας και τη ζωή μας, είναι ο άνθρωπος, ο επιστήμονας, που ασκεί το λειτούργημά του με ανιδιόκετες συνθήκες και υπεράνθρωπες προσπάθειες, περιφρονεί την υγεία των εκεί αδελφών μας, στέκεται φρουρός ακοίμητος απέναντι στην ανασφάλεια και στην αγωνία τους και προσπαθεί να είναι πάντα αποϊελοσοματικά παρών, όπου τον καλεί το καθήκον. Κι εκείνο, που επιβάλλεται από πλευράς του κόσμου είναι ο σεβασμός, η αναγνώριση αυτής της προσφοράς και η εξασφάλιση συνθηκών που θα του επιτρέψουν να ασκεί απερίσπαστα το λειτούργημά του.

Κάτω τα χέρια λοιπόν, ας χαμηλώσουν οι τόνοι, «μη παίζετε εν ου παικτοίς», συμπαρασταθείτε στο έργο και στην αποστολή της κυρίας Ειρήνης και εύχεστε να ...είναι αχραιόστη.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ ΠΑΡΕΔΩΣΕ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΠΑΡΧΟΥ

Με το κεφάλι ψηλά και με η συνείδηση ήρεμη, παρέδωσε τα καθήκοντα του Επαρχου Κω-Νισύρου ο γιατρός Γιάννης Καμπανής, λόγω λήξης της θητείας του και επαυλήθη στα Διευθυντικά καθήκοντά του στο Νοσοκομείο της Κω. Γνώστης των προβλημάτων της περιοχής ευθύνης του, απεχώρησε με την ικανοποίηση όπ., στη διάρκεια της θητείας του φρόντισε να προωθήσει λύσεις, να καλύψει ανάγκες και να ικανοποιήσει απήματα όλων, όσοι έσπευδαν να κτυπήσουν την πόρτα του γραφείου του. Μια πόρτα, που την έβρισκαν πάντα ανοικτή κι εκείνον, απλό, καταδεκτικό και πάντα πρόθυμο να ακούσει και να συμπαρασταθεί.

Ο Γιάννης Καμπανής, όπως είναι γνωστό, είναι προβεβλημένο μέλος της κοινωνίας της Κω και καταξιωμένος γιατρός, ενώ έχει κερδίσει την εκτίμησή και την αναγνώριση των συναδέλφων του, οι οποίοι επί μακρά σειρά ετών τον εμπιστεύονται ως Γενικό Γραμματέα του συλλογικού τους οργάνου, του Ιατρικού Συλλόγου Κω, θέση από την οποίαν αγωνίζεται για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας στους ασθενείς του τομέα ευθύνης του. Παρά τον φόρτο των ευθυνών και των υποχρεώσεών του, ο Γιάννης Καμπανής βρίσκει πάντα το χρόνο για μια, έστω σύντομη, επίσκεψη στη γενετήριά του Νίσυρο, για να βρεθεί ανάμεσα σε πρόσωπα γνωστά, φιλικά και αγαπημένα.

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ - ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Σήμερα που είν' Χριστούγεννα, ευχές απ' την ψυχή μας Στους φίλους και στους συγγενείς στέλλομε στο νησί μας Με υγεία πάντα και χαρές τις μέρες να περνούν Στο Νέο Χρόνο πούρχεται να δοῦνε ό, τι ποθούνε Στους άρχοντες του τόπου μας θύματα να ευχηθούμε Δύναμη, υγεία και χαρά κι ό,τι άλλο ποθούνε Κουράγιο πάντα νάχουνε, τον τόπο να φροντίζουν Ελλείψεις και προβλήματα να τ' αντιμετωπίζουν Ανάγκες και προβλήματα και κάθε δυσκολία Με ομόνοια να τα λύνουνε και με συνεργασία Η γκρίνια κι η διχόνοια μόνο κακά θα φέρει Γι' αυτό και είναι πια καιρός να δώσουμε το χέρι Και να δουλέψουμε μαζί, τον τόπο να βοηθήσουν Πρόοδο και ανάπτυξη κι ακμή να του χάρισουν Το δικαιοῦται η Νίσυρος, μπροστά να προχωρήσει Κι ανάμεσα σ' άλλα νησιά πάλι να ξεχωρίσει Αυτές τις μέρες της χαράς, στα ξένα όσοι ζούμε Το αγαπημένο μας νησί πάντα το νοσταλγούμε Για το καλό του ευχόμεσθε και για την πρόδοό του Μα και γ' αυτούς που είν' εκεί φύλακες στο πλευρό του.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ:

«Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ»

Από τον Γιώργο Οικονομίδη

Ο Πολιτιστικός Οργανισμός του Δήμου Αθηναίων, όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο μας, βράβευσε τον Γιάννη Χαρτοφύλη, απονέμοντας του τον Τιμητικό Έπαινο του Ιδρύματος Μοσκόβη, για το βιβλίο του «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος στη Νίσυρο 4-6 Αυγούστου 2001». Κατά την απονομή του Επαινού έγινε συνοπτική παρουσίαση του βιβλίου από το συμπατριώτη μας

φιλόλογο Γιώργο Οικονομίδη, ο οποίος είπε:

«Εκ προοιμίου θεωρούμε ταπεινοφρόνως, εξόχως τιμητική και εύστοχο την διάκριση του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων, σημαντικού Πνευματικού Ιδρύματος της Ελλάδος, προς τον λαμπρό συμπατριώτη μας Γιάννη Χαρτοφύλη. Αξιοζήλον εγκώμιο, δια την εκπόνηση ενός σημαντικού αρχαιακού βιβλίου, με τη χρηματική χορηγία του Ντίνο Ράλλη, αναφερομένου εις την επίσκεψη του Παναγιώτου Οικουμενικού Πατριάρχου μας Βαρθολομαίου, εις το νησί της καταγωγής μας, τη Νίσυρο.

Ως γνωστόν, το πάνσεπτον Οικουμενικόν Πατριαρχείον εις τη Κωνσταντινούπολη, το οποίον επί 32 έτη ιερούργειται από τον Οικουμενικόν μας Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον, αποτελεί τον πρώτο και σημαντικότερον ιστορικό θεσμόν της Ορθοδοξίας μας παγκοσμίως, με δεσπόζοντα φάρον της θρησκείας μας τον Ναόν της Αγίας Σοφίας. Κόσμημα και καύχημά μας, από την εποχή του Αυτοκράτορος Ιουστινιανού, σεβαστού χριστιανικού μνημείου εις όλην την υπό τον Ήλιον Οικουμένην. Εάν κάποιος ηγέτης το βεβήλωσε, μετατρέποντάς το σε Τζαμί, διέπραξε παγκόσμιον αναισχυντίαν, δια την οποίαν θα κριθεί από την ιστορίαν. Το υπό παρουσίαν πόνημα, είναι ένα καταξιωμένο βιβλίο, γραμμένο με περισσήν ευαισθησίαν και ευγένειαν βαθυστόχαστον και αποδίδει θαυμασίαν το ποιμαντικόν έργον και την πλούσια 60ετή ιερατικήν προσφορά του Σεπτού Ιεράρχου, του μελλομένου ποιμενάρχου μας, με τις ευγενείς φιλοφρονήσεις στα μνήματα του προς τους ευλαβείς Νισυρίους. Όπως θα διαπιστώσετε, η ευλάβεια και η ευγένεια των Νισυρίων αποτέλεσαν την πηγή της λυρικής εφορίας του Παναγιώτου. Ο υψηλός φιλοξενούμενος μας, με την πρωτόγνωρη έλευσή του στη Νίσυρο, για να προσκυνήσει τη Θαυματουργόν Εικόνα της Παναγίας μας, επί τη επετείων των 600 χρόνων από της ανεγέρσεως της Ιεράς Μονής Παναγίας της Σπηλιανής, απεκόμισε τις καλύτερες εντυπώσεις από την ευλαβή συμπεριφορά και τις ευγενείς εκδηλώσεις των Νισυρίων.

Εντυπωσιάστηκε και μαγεύτηκε από τη μοναδική ομορφιά του Νισυρίου τοπίου, με τη γαλάζια απεραιτούση της θάλασσας και του Ουρανού της, το καταγάλαν φως και την ηθραϊστογενή γη, με κρυμμένη τότε ενέργεια στα έγκατά της. Αυτός ο μικρός βράχος, το ακριτικό νησί του Θεού Ποσειδώνα, που τον εξεσφενδόνισε στη γιγαντομαχία του με το γίγαντα Πολυβύτη, που δεσπόζει περήφανο στα άκρα του Αιγαίου, γνωστό από τους Ομηρικούς χρόνους, με την ναυτική συμμετοχή του στον Τρωικό πόλεμο, επελέγη αγαθή τη τύχη, από τον Προκαθήμενον του Οικουμενικού Πατριαρχείου μας, τον θεματοφύλακα της Ορθοδοξίας και του ενδόξου Βυζαντινισμού. Ήρθε να το ευλογήσει, να το καθαγιάσει και να το τιμήσει με τη σεπτή παρουσίαν του. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης εκτός από την απλότητα, τα ελκρινή αισθήματα των Νισυρίων, σαγηνήθηκε από το μοναστήρι της Παναγίας στην Κυρά, το μο-

Η τιμητική παρουσία φίλων και συμπατριωτών στην εκδήλωση. Αριστερά ο Γιώργος Οικονομίδης

ναστήρι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, τις περικαλλείς εκκλησίες και τα εκατοντάδες εξωκλήσια, που ζωντανεύουν καθημερινά από τους ξωμάχους, τους αγρότες και τους απλούς νησιώτες, που σπεύδουν να εκζητήσουν τη μεσίτευση των Αγίων στην καθημερινότητά τους με ταπεινώση, θρησκευτική ευλάβεια και ανοιχτές καρδιές.

Συχαίρομεν, ως εκ τούτου, και ευχαριστούμε το Γιάννη Χαρτοφύλη, τον δημιουργικόν, ακάματο, θα έλεγα χαλκέντερον, εργατή της Νισυρίας κοινωνίας, ο οποίος θα ήταν αδιανόητο να μείνει αμέτοχος σε όλες αυτές τα πνευματικές διεργασίες, που ακούθησαν την ιστορική επίσκεψη του Οικουμενικού μας Πατριάρχου στη Νίσυρο. Ο Γιάννης Χαρτοφύλης, γέννημα -θρέμμα της Νισύρου, παρά την προβληματική κατάσταση της Ιταλοκρατούμενης Δωδεκανήσου, που εγγώρισε σε καιρούς άκρας χλαπιούς, διακρίνεται για τη ευρυμάθειά του, την παιδεία του, τα ευγενικά του αισθήματα ως και την καιρία αντίληψή του στις απαιτήσεις των καιρών. Διαβάζοντας αυτό το βιβλίο ο αναγνώστης θα μεταρωσώσει και θα νιώσει πως ικανοποιείται η διανοητική του ανάγκη και η αισθητική του απόλαυση. Κι αυτό αποτελεί πρόοδο, διότι αναπτύσσει την ευσεβεία και τη φιλοπατρία του, τη φαντασία του, τις αισθήσεις του, την όλη ψυχοσύνθεσή του.

Ο Γιάννης Χαρτοφύλης, με τα ελκρινή του αισθήματα, την άμεμπτη αρετή και τη θρησκευτική του προσήλωση, επέτυχε την τελείωση του πονήματός του, το οποίον αποτελεί γι' αυτόν, τον επί 35 συναπτά έτη Αξιωματικόν του Πολεμικού Ναυτικού, τον ακραϊνή Έλληνα και ευγενή ευπατρίδη, ευλαβές απόθεμα ζωής. Ο Γιάννης Χαρτοφύλης, να είστε βέβαιοι, πως με το πόνημά του αυτό και το πολυσχιδές κοινωνικό έργο του, διεργμηνεύει τα αγαθά αισθήματα όλων των Νισυρίων. Ο σεβασμός προς τη θρησκεία μας και την πολιτεία μας, με πράότητα και σύνεση, χωρίς φανατισμούς και μισαλλοδοξίες, μας αναγεννά και μας ενισχύει για να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικότερα τις αντιξοότητες της ζωής. Και πάλι εύγε Γιάννη Χαρτοφύλη, διότι ο Δήμος Αθηναίων ευλόγως σε τιμά και εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας».

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΙΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΠΗΛΙΑΝΗΣ

α. ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Σε Ευρώ:

5.800 Ειρήνη Φλώρου, 2080 από περιφορά γυναικών, 2050 Γεώργιος Χαρτερός, από 1250 οι Αντωνία Γρίλλη, Μαρία Αμβροσίου, 1.100 η ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ Α.Ε., 696 ο Γιάννης Χατζόγλου, από 500 οι Χρυσούλα Πολίτη, Σπύρος Ασημένη Χατζηστεφανή, 400 ο Ηλίας Διακομιχάλης, από 300 οι Ειρήνη Χατζηγεωργίου, Λάμπρος Μητράκος, Αντώνιος Ορσάρης, Άννα-Αλέξανδρος Πουράκης, από 200 οι Αφροδίτη Κατσαβού, Εμμανουήλ Τσιγλής και Αγγελική Γενά εις μνήμην Αγγελίνας Κοντοθεοδού και Κωνσταντίνου Γενά, Εμμανουήλ Τσιγλής εις μνήμην μητρός του Κλεοπάτρας Κουτσουρα, Ειρήνη Κουλιανίδη, Ιωάννης Ράλλης, Γεώργιος-Ευφροσύνη Λοΐζος, από 150 οι Δημήτρης Καζάντης, Λούση Καμπανή, 140 η Αντωνία Μαυρομμάτη, 115 Άννα Κ. Σφακιανού, 105 η Ανθούσα Κατοματιδίδη, από 100 οι Μαριγώ Κυριακίδη, Ελένη Ρεΐζη, Μιχαήλ Φραζής, Γεώργιος Ειρήνη Σακαλή, Μαρία Παριανού, Δημήτρης Τσουλάτος, Ευγένιος -Καλλιόπη Καζάντη, Σκεύος-Πολυξένη Σκουμπουρδή, Ιερέας Ξενοφών Χαρτοφύλης, 80 Νικόλαος-Μαρία Χατζηνικολάου, 70 Κωνσταντίνος Λοΐζος, από 60 η Διονυσία Κουζούκα, Ξένια Μαργαλά, από 50 οι Ιωάννα Μαυρονικόλα, Μιχαήλ Φραζής, Δημήτρης Λογοθέτης, Αιμιλία Καζάντη, Καλλιόπη Ζησιμοπούλου, Φωτούλα Κατραμάδου, Ευγενία Καμαρινού, Παναγιώτης Σφακιανός, Ευφροσύνη... Ειρήνη Κάσδαγλη, Άννα Μπούκα, Αμαριώτη Τριανταφυλλίδη, Ιωάννης Παππάς, Εμμανουήλ Κουλιανίδη, Αντωνία Γρίλλη, από 40 οι Δέσποινα Καρρά, Μαρία Χαρτοφύλη, Αικατερίνη Κουρδιστού-Κουτουμπάρη, Καλοσί-

να Πίτση, Ιωάννης Κοντορίνης, από 30 οι Σοφία-Αγγελική Καμπούρη, Ευτυχία Κουρτζή, Αφροδίτη Κουκουλιού, 20 ο Γεώργιος Θρ.Ορσάρης.

Σε Δολάρια ΗΠΑ

Από 500 ανώνυμος, ανώνυμος, 450 η Καλλιόπη Καρπαθάκη, από 300 ιερέας Αναστάσιος Πουράκης, Καλλιόπη Γρ. Σακαλή, από 200 οι Άννα Γιάνναρη, Βασιλική Καραλέκα, 140 η Ασημένη Σαρρή, 120 από το γύρο γυναικών, από 100 οι Ιωάννης Ζησιμόπουλος, Νικόλαος Κωστιδής, Σύλλογος Νισυρίων Φλώριδας, Δήμητρα Καμβύσιου εις μνήμη Απόστολου Καβούνη, Ιωάννης -Μαρία Βαρκαντή, Ειρήνη Βαρκαντή, Μπέστη Αρσένη, 70 η Μαρία Κουρτάκη, 40 η Καλλιόπη Κατοματιδίδη, 20 Ζουμπουλιά Σουρούνη

Σε Δολάρια Καναδά.

200 Καλλιόπη Ζησιμοπούλου, από 100 οι Δημήτρης Ζησιμόπουλος, Τερψιχόρη Σφακιανού, 50 Μαρία Χατζηνικολάου, από 200 οι Χριστίνα Χατζηκυριακού, Δήμητρα-Όλγα Κοσκινά.

Σε Δολάρια Αυστραλίας.

50 από Μαρία Κωνσταντούρου.

β. ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ψωμί

Σε φρατζόλες 50 η Ειρήνη Καρπαθίου, 30 οι «Νισυρικές γεύσεις» 20 η Καλλιόπη Χατζόγλου, από 10 οι Σκεύος Σκουμπουρδής, Μάνος-Σταματία Παπαϊωάννου, Ελισάβετ Ζησιμοπούλου, από 10 κιά οι Θεοδωρίδης Αντωνίου, Ντούλα ..., Βαρόκος, Δημήτρης-Ειρήνη Καραγιάννη, από 5 κιά οι Μαρία Δερμιτζάκη, Σοφία Καρακωνσταντίνου, Χριστοδούλου, Σταύρος Τσιμισύρης, Μαρία Σταυριανού.

Κρέας: 58 κιά ο Ηλίας Διακομιχάλης, 15 κιά η Ανθούσα Κατοματιδίδη

Άλλα είδη τροφίμων

Οι Χάρης Ν.Ορσάρης και Σπύρος-Ασημένη Ζατζηστεφανή, από ένα σάκι ρεβυθία. ο Αθανάσιος Παριανός 2 δοχεία λάδι, η Μαρία Κουλιά ένα δοχείο λάδι, οι Μάνος-Σταματία Παπαϊωάννου και ο Κώστας Καραθεωμάς από ένα σάκι πατάτες.

Για αγορά ειδών τροφίμων προσέφεραν οι Παναγιώτης και Αφροδίτη Κατσαβού 200 ευρώ, η οικογένεια Ευλαλίας-Γεωργίου-Παρασκευής-Δημητρίου 200ευρώ, η ΚΑΒΑ Καρακωνσταντινού 150 ευρώ,

γ. ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ

Ο Ιωάννης και Καλλιόπη Χατζόγλου προσέφεραν ποσό 696 ευρώ για τη συντήρηση (πρώτη φάση) της Ι.Εκόννας της Σπηλιανής.

Ο Κωνσταντίνος και Άννα Σφακιανού προσέφεραν σετ δισκοπότηρα.

Ο Μιχαήλ Ι. Πάχος εις μνήμην του πατέρα του προσέφερε 10 δοχεία πλαστικό χρώμα, των 10 λίτρων έκαστον, για τις ανάγκες της Μονής.

Ο Βασίλειος Κουτρούμπας και ο Αντώνιος Αμοργινός προσέφεραν χαρτικά και απορροπαντικά για τις ανάγκες της Μονής.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η Εταιρεία μας, άρχισε ήδη τις προκαταρκτικές εργασίες για την έκδοση του 23ου τόμου ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ, η παρουσίαση του οποίου προγραμματίζεται για τον Αύγουστο του 2025. Παρακαλούνται όσοι ενδιαφέρονται, αλλά και όσοι έχουν τη δυνατότητα, συγγραφής κάποιων εργασιών μέσα στα πλαίσια του σκοπού της Εταιρείας, δηλαδή θέματα, πολιτιστικά, ιστορικά, λαογραφικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά, σχετικά με τη Νίσυρο, να επικοινωνήσουν με τον πρόεδρο, Κώστα Χαρτοφύλη, στο τηλ. 6944899899. Υπενθυμίζεται ότι όλες οι εκδόσεις της Εταιρείας, αλλά και η όλη δράση της, είναι ανηρημένες στην ιστοσελίδα μας, www.nisyriakemeletes.gr.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2024 ΤΗΣ ΙΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΠΗΛΙΑΝΗΣ

Κομψό και καλαίσθητο στην εμφάνιση, βολικό στη χρήση και πλούσιο σε περιεχόμενο, κυκλοφόρησε κι εφέτος το Ημερολόγιο τούτης 2024 της Ιεράς Μονής Παναγίας Σπηλιανής, που επιμελείται κάθε χρόνο ο Ηγούμενος πατέρας Στέφανος.

Προτάσσεται εγκύκλιος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, αναφερομένη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως είναι η έλθειψη νερού, η μόλυνση της ατμόσφαιρας και γενικότερα η περιβαλλοντική υποβάθμιση και στον αγώνα που καταβάλλει η Εκκλησία για την προστασία και διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Ακολουθεί Εγκύκλιος του σεβασμιότατου Μητροπολίτη μας κ.Ναθανάηλ, στην οποία εκφράζεται η αγωνία του για την διάσωση και συντήρηση των μνημείων και προσκυνημάτων, που κοσμούν κυρίως την ύπαιθρο και των δύο νησιών της επαρχίας του και προτρέπει, τις νέες κυρίως γενιές, να μην αφήσουν να χαθούν όσα παραλάβαμε κι όσα με κόπο και με μόχθο μας κληροδόθησαν οι πρόγονοί μας. Εκτός από την, κατά μήνα ημερολογιακήν τάξη, το Ημερολόγιο περιλαμβάνει στοιχεία από την ιστορία της Μονής, ενδιαφέρουσες πληροφορίες και οδηγίες για θέματα της μυστηριακής ζωής της εκκλησίας, στοιχεία της τοπικής Αιολογίας και πλούσιο φωτογραφικό υλικό από διάφορες εκδηλώσεις της εκκλησίας μας. Αξίζει να βρίσκεται στη τσέπη του κάθε Νισυρίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της «Δωδεκανησιακής Μέλισσας» αισθάνεται την υποχρέωση να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του και τις θερμές του ευχαριστίες προς τους :

α.- Αδελφούς Νήνο και Γιάννη Ράλλη, Νισυρίους εξ Αμερικής, τόσο για τις γενναίες προσφορές τους κατά το πρόσφατο παρελθόν, όσο και για την τελευταία δωρεά χιλίων (αριθμ.1.000) ευρώ έκαστος, για παροχήν υποτροφιών σε οικονομικά αδύνατους Δωδεκανησίους φοιτητές.

β.- Άννα Κουλάκη, κάτοικον Αμερικής με καταγωγή από Νίσυρο, για τη δωρεά στο ταμείο μας ποσού δύο χιλιάδων (αριθμ. 2.000) ευρώ, για παροχήν ετήσιας υποτροφίας στη φοιτήτρια Ειρήνη Κουλάκη.

γ.- Όλους τους Νισυρίους, που με μικρότερες προσφορές και συνδρομές, συνέβαλαν, ώστε οι υποτροφίες μας προς Δωδεκανησίους φοιτητές κατά το τρέχον έτος, να φτάσουν τον αριθμό 56.

Οι προσφορές αυτές, αποτελούν εκδήλωση της αγάπης και της επιθυμίας των προαναφερθέντων συμπατριωτών μας για προσφορά προς το συνάνθρωπο, της χαράς τους να ακούνε για τις επιτυχίες των υποτρόφων της «Μέλισσας» και της ευχαρίστησης, που νιώθουν, βλέποντας τους υποτρόφους μας να επιστρέφουν με το Δίπλωμα στο χέρι στα νησιά τους και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την πρόοδο τους.

Οι Νισυριοί φοιτητές, υπότροφοι της «Μέλισσας» κατά το τρέχον έτος είναι οι, Κουλάκη Ειρήνη, Ιατροπούλου Μαριλένα, Τσάνας Ιωάννης, Κάσδαγλη Μαρία και Χαρτοφύλη Καλλιόπη. Οι δυο τελευταίες υποτροφίες δίδονται στο όνομα της μεγάλης ευεργέτιδας της «Μέλισσας», Μαρίας Μήγαλου, από τη Νίσυρο.

Για το Δ.Σ. Η Ταμία Μπέττυ Νικολοπούλου

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟ

Μετά από ένα σκληρό και δύσκολο αγώνα, τον οποίο ο Αντώνης έδινε τα τελευταία χρόνια με θάρρος, αποφασιστικότητα και επιμονή, τελικά νικήθηκε, βυθίζοντας στη θλίψη, την οικογένειά του και όλους εμάς τους φίλους του. Η εμφάνισή του, το κομράγιο του για ζωή, και η όλη διάθεσή του το καλοκαίρι στη Νίσυρο, δεν προδικάζει, το απρόοπτο τέλος. Πάντα τη διάθεση του χιούμορ, αστειεύομασαν σε κάθε συνάντησή του και εγώ προσωπικά χαϊρόμουν βλέποντάς τον, και εκτιμώσα ότι είχε ξεπεράσει το πρόβλημα που τον ταλαιπωρούσε.

Τελικά το τέλος ήλθε από άλλη απρόσμενη αιτία. Φαίνεται όμως ότι το χρόνο πρόβλημά του είχε προλαβαίνει το έδαφος, εξασθενώντας το ανοσοποιητικό του σύστημα, κι έτσι δεν μπόρεσε να ανακάμψει. Και τώρα, εμείς, οι εναπομείναντες, καταφεύγουμε στις αναμνήσεις. Αναπολούμε τα ξένοιαστα παιδικά μας χρόνια. Με τις γνωστές στερήσεις, αλλά με την χαρά και την ευτυχία της απλότητας και των μικρών απαιτήσεων και προσδοκιών. Μπορεί να χρώσαν κάπως οι δρόμοι μας, μπορεί οι αποστάσεις να εμπόδιζαν τη συναναστροφή.

Όμως η μεγάλη και άδολη φιλία, πάντοτε μας κρατούσε σε επαφή. Πολύ συχνά επικοινωνούσαμε προσφωνώντας ο ένας τον άλλο με τα παιδικά μας παρατσούκλια και γελώντας, απολαμβάναμε την χαρά της κάθε στιγμής. Ο Αντώνης είχε δημιουργήσει μια ωραία οικογένεια και στον κύκλο των στενών συγγενών του, απολάμβανε τη ζεστασιά και την αγάπη τους, συναισθήματα τα οποία και εκείνος τους ανταπέδιδε.

Αγωνιστής της ζωής, τα κατάφερε και είχε μια αξιοπρεπή και άνετη ζωή, με την Πόπη σταθερό στήριγμα και την Γεωργία, με την αγάπη της, να τους ανταποδίδει τη δική τους γονική αγάπη που απλόχερα της πρόσφεραν. Ευχάριστος στην παρέα. Δεχόταν και ανταπέδιδε τα περιγράμματα, πάντα με καλή διάθεση. Και ξαφνικά, όλα αυτά απεδείχθησαν, «οκιάς ασθενέστερα, και ονείρων απατηλότερα, μία ροπή και πάντα ταύτα θάνατος διεδέχθη». Και όλοι εμείς, που νόμισαμε την απώλεια, του συζύγου, του πατέρα, του συγγενή και του φίλου, προσπαθήμα να συνειδητοποιήσουμε την πραγματικότητα, δηλαδή, την ματαιότητα της υπάρξεώς μας.

Επελθών ο θάνατος, πάντα εξηφάνισται. Ο Ζωοδότης Θεός, ας αναπαύσει τον φίλο μας Αντώνη εν σπηλαίο δικαίων και ας χαρίζει παρηγοριά στην Πόπη και την Γεωργία, αφού ως χριστιανό, προσδοκούμε ανάσταση νεκρών.

Κώστας Διαμ. Χαρτοφύλης

ΝΕΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ

Ο Κώστας Δ.Κακακός, που ακολουθεί πιστά την οικογενειακή ναυτική παράδοση, πήρε πτυχίο Πλοίαρχου Α' Τάξεως (Πρώτος καπετανιός) του εμπορικού Ναυτικού.Θεράμια συχαρητήρια και πάντα καλωσόρισμα.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΠΡΟΣ Την εφημερίδα «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ» Αθήνα

Η αφέρωση του 22ου τόμου των «Νισυριακών» από τη Εταιρεία Νισυριακών Μελετών στο συμπατριώτη μας Κωνσταντίνου Φασουλαρίδη (1843-1909), μου δίνει την ευκαιρία να επαναφέρω παλαιότερη πρότασή μου, να τιμήσει η Νίσυρος με την προτομή του, ένα αξιο τέκνο της, πρωτοπόρο του ελληνικού τύπου της Αμερικής, ένθερμον υπερασπιστή, από τις στήλες των ελληνόφωνων εφημερίδων που διήμβυσε, των εθνικών μας δικαίων και πρωταγωνιστή στη σωματειακήν οργάνωση της πρώτης Νισυρικής ομογένειας.

Ο Δήμαρχος της Νισύρου, στον οποίον επανέφερα την πρότασή μου, προερχόμενος και αυτός από την Αμερικανική διασπορά, με τις ευαισθησίες, που τον διακρίνουν σε θέματα ιστορικής και πολιτιστικής μνήμης, είμαι βέβαιος ότι θα την υιοθετήσει και θα την υλοποιήσει, σε συνεργασία και με την Εταιρεία Νισυριακών Μελετών, την οποία θεωρώ δεδομένη. Είναι ένα ελάχιστο χρέος προς ένα άνδρα, που με το έργο του τιμήσε τη γενετήρια του Νίσυρο.

Ρόδος 3 Νοεμβρίου 2023

Μιλτιάδης Λογοθέτης

Κοινωνικά

ΓΑΜΟΙ
• Ο Μανώλης Θρ. Ορσάρης και η Κατερίνα Γκρίνια στη Νίσυρο.
• Ο Γιάννης Λιάς και η Περσεφώνη Σφακιανού στη Νίσυρο.

ΘΑΝΑΤΟΙ
• Ο Γεώργιος Μάγος (Νικιά) στη Νέα Υόρκη.

«ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ»

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτησία - Έκδοση:
Συλλόγου Νισυρίων Αθηνών
«ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
3ης Σεπτεμβρίου 25 ΤΚ 10432 Αθήνα
Τηλ. 210/52.24.463

Διευθυντής Σύνταξης:
ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ
Επίτιμος Πρόεδρος «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
Κανών 4 - 154 51 Ν. Ψυχικό
Τηλ. - Fax: 210/67.17.671
e-mail: hartofylis@yahoo.gr

Συνδρομές - Εμβάσματα:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
Σηλυβρίας 29 - 17123 Ν. Σμύρνη
Τηλ.: 210/9337899

Αντιγράφοι
Ρόδου: Δ.Μ. Καραγιάννης
Κα: Λουσία Πληθίδη
Νισύρου: Μιχ. Βεζυρτζόγλου
Σάρον: Νικ. Γιαννάκης

Ηλεκτρονική επιμέλεια έκδοσης:
ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΩΝ. ΚΑΡΑΛΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

BUON NATALE

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ

Στα πρώτα χρόνια του πολέμου, η Μεσόγειος εφλέγετο από τις επιχειρήσεις, σε αέρα και θάλασσα, των συμμαχικών δυνάμεων, με έδρα την Αλεξάνδρεια. Στο στόχαστρο των επιχειρήσεων ήταν η περιοχή των Δωδεκανήσων και κυρίως τα μεγάλα νησιά και φυσικά η Ρόδος. Γι' αυτό και η Ιταλική διοίκηση των νησιών, αποφάσισε, για λόγους ασφαλείας, να μεταφέρει και να στεγάσει στις κτηριακές εγκαταστάσεις των δημοτικών Ιαματικών Λουτρών της Νίσυρου, τους τροφίμους των Ορφανοτροφείου αρρένων Ρόδου, μαζί με τους φρένδες δασκάλους τους.

Πρώτη κίνηση ήταν να μετατρέψουν το σαλόνι του ξενοδοχείου σε εκκλησία και πολλές φορές, όταν ετελείτο λειτουργία, μας υποχρέωναν οι δάσκαλοι να μεταβαίνουμε ομαδικά και να παρακολουθούμε, στα πλαίσια της προσπάθειας να μας αποκόψουν από τη θρησκεία των προγόνων μας. Και στα πρώτα Χριστούγεννα της παραμονής τους στη Νίσυρο, ο Maresciallo (Αστυνόμος) και τα υπόλοιπα στελέχη της carabinieri (αστυνομία), θέλησαν να οργανώσουν Χριστουγεννιάτικη γιορταστική εκδήλωση για τα ορφανά. Η εκδήλωση θα γινόταν τις προαπογευματινές των Χριστουγέννων στη Λέσχη του Dorò Lavoro, στη μετέπειτα Λέσχη του «Γνωμαγόρα» στην Ηλικιωμένη.

Μαθητές τότε εμείς, παρακολουθούσαμε, από ημέρες πριν, τα σούρτα-φέρτα για την προετοιμασία, ώπου δυο μέρες πριν μας ειδοποίησαν, να μαζευτούμε, την καθορισμένη μέρα, στο σχολείο με τα «καλά» μας, για να πάμε συνταγμαμένοι, να παρακολουθήσουμε την εκδήλωση. Και ο λόγος, φυσικά, δεν ήταν η ψυχαγωγία μας, αλλά η πρόσκληση εντασσόταν στα γνωστά μέτρα ασφαλείας μας, με στόχο να μας δελεάσουν και να μας επηρεάσουν από το εορταστικό πρόγραμμα. Πράγματι πήγαμε στο σχολείο και μετά μετέβημε και πήραμε θέση στο βάθος της αίθουσας τελετής, που ήταν στολισμένη με ένα φαντασμαγορικό εορταστικό διάκοσμο, με μεγάλο στολισμένο δέντρο στη γωνία, που εμείς για πρώτη φορά βλέπαμε, με στολίδια και κεράκια αναμμένα, αφού υπήρχε ηλεκτρικός φωτισμός, με φάτνη στη βάση, με το Θείο βρέφος και απέξω αγγελάκια, προβατάκια, χλόη, ενώ από ένα χωνί του γραμμοφώνου ακουγόταν μια γλυκύτατη Χριστουγεννιάτικη μελωδία. Σαν χραμένοι παρακολουθούσαμε, εντυπωσιασμένοι από όσα βλέπαμε γύρω μας.

Κάποια στιγμή, ο ήχος από τα τύμπανα προειδοποιούσε ότι καταφθάνουν και οι τρόφιμοι, που έρχονταν με ποδαρόδρομο από τα Λουτρά, αφού δεν υπήρχε αυτοκίνητο στο νησί. Οι περισσότεροι ήταν παιδιά ελληνικών οικογενειών, όμως εμείς όλους τους αποκαλούσαμε «τα Ιταλικά». Η εντολή ήταν να παραέλθουν προηγουμένως, υπό τους ήχους των τυμπάνων, στον κεντρικό δρόμο του νησιού και μετά να καταλήξουν στον χώρο τελετής. Και πράγματι, σε λίγη ώρα, μπήκαν στην αίθουσα και κατέλαβαν θέση απέναντι από εμάς, σε σημείο, που να παρακολουθούμε ευκρινώς τα συμβαίνοντα. Κι ύστερα ήρθε η μεγάλη στιγμή. Μπήκε στην αίθουσα ο Maresciallo, συνοδευόμενος από άνδρες της δύναμής του, όλοι με τη μεγάλη στολή. Με κόκκινες γκέτες ως το γόνατο, με ζώνες δερμάτινες στη μέση, με ταλμάρια στο στήθος, με γαλόνια χρυσά στον ώμο ή στο μπράτσο, με το κοκορόφτερο στο καπέλο και με το καμτσίκι, σκίτητρον εξουσίας, στα χέρια του Maresciallo.

Με την είσοδό τους στην αίθουσα όλοι σηκώθηκαν όρθιοι, όπως μας είχαν υποδείξει και όλοι με μια φωνή φώναξαμε buoi natale signore Maresciallo (Καλά Χριστούγεννα). Κι εκείνοι ανταποδίδοντας το χαιρετισμό, κάθισαν στη θέση του μαζί με τις άλλες τοπικές αρχές και τους φρένδες συνοδούς των τροφίμων. Αμέσως μετά πήρε το λόγο ο διευθυντής του Ορφανοτροφείου ο οποίος ευχαρίστησε για την εκδήλωση και ευχήθηκε για τις γιορτές. Μετά απάντησε ο Αστυνόμος, απήχθη ευχές πρώτα-πρώτα στα ορφανά κι ύστερα σε όλους τους παρευρισκόμενους και καλώντας ένα-ένα τους τροφίμους τους πρόσφερε τα δώρα τους, και όταν τελείωσε η διανομή, τους ζήτησε να τα ανοίξουν, με τρόπο που να τα βλέπομε κι εμείς, με την προσδοκία ότι θα μας δελεάσουν.

Το πρόγραμμα συνεχίστηκε με τραγούδια και ποιήματα, που απαγγέλιαν τα ορφανά, και η εκδήλωση έκλεισε με προσφορά στον καθένα τρόφιμο, από ένα ranipo (φρατζολάκι –σαντούιτς με σαλάμι, τυρί, μορταδέλλα κ.α.). Και ενώ όλα αυτά συμβαίνουν επιδεικτικά μπροστά μας, εμείς παρά την πείνα και τα ασταμάτητα στομαχικά γουργουρητά, παραμένουμε αδιάφοροι. Το μόνο που μας ενδιέφερε ήταν να τελειώσει η φέστια και να φύγουμε. Όσο για εκείνους, δεν είχαν την ευαισθησία να μας προσφέρουν ούτε μια καρAMELLA, έτσι για το καλό των ημερών. Το μόνο, που τους ενδιέφερε ήταν, σε ημέρες στερήσεων και πείνας να δούμε, να ζηλέψουμε και να αλλάξει η συμπεριφορά μας απέναντί τους. Όμως ούτε και αυτή τους η μέθοδος απέδωσε καρπούς. Εκείνο, που πέτυχαν ήταν να προκαλέσουν την αντιπάθεια μας απέναντι στους τροφίμους του Ορφανοτροφείου, παρά τη θερμή υποδοχή που τους επιφυλάξαμε, κατά την πρώτη μας συνάντηση.

Εορταστικό τρίπτυχο από τον Γιάννη Χαρτοφύλη

ΜΙΑ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΑ ΤΟΥ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»

Το κοσμικότερο γεγονός για τη Νίσυρο των παλαιότερων εποχών ήταν οι χοροεσπερίδες του «Γνωμαγόρα» την παραμονή των Χριστουγέννων και την παραμονή της Πρωτοχρονιάς κάθε χρόνο. Γίνονταν στην αίθουσα της Λέσχης του Συλλόγου, σε ένα δίπατο παραδοσιακό σπίτι, στη θέση, που είναι σήμερα το σπίτι και το μαγαζί Βογιαζή, στην Ηλικιωμένη.

Υπήρχε η μεγάλη αίθουσα στον όροφο, που γινόταν ο χορός, γιορταστικά διακοσμημένη, με στολισμένο δένδρο, με φάτνη και γύρω απλωμένα τα δώρα, που θα μοιράζονταν κι απέξω ο προθάλαμος με στρωμένα τραπέζια, που κάθονταν και «κουτσόπινα» μόνο οι άνδρες. Συνηθισμένο, αν όχι μοναδικό, ποτό ήταν το ούζο (μαστίχα το έλεγαν τότε), ανέρωτο, σε μικρά ποτηράκια μιας δόσης, αυτά που σήμερα αποκαλούνται «σφηνάκια» και με μεζέ λίγο τυρί, ελιές, αμυγρές σμαρίδες, άντε και λίγο λουκάνικο. Δεν υπήρχε ευχέρεια για επίσημα δείπνα και συνεσιότητες. Η θέση των γυναικών ήταν πάντα μέσα στην αίθουσα, για να χορεύουν όλο το βράδυ, χωρίς να βάλουν μπουκιά στο στόμα. Επειδή ο χώρος ήταν περιορισμένος η είσοδος επιτρεπόταν μόνο στα μέλη του Συλλόγου.

Έτσι είχαν τα πράγματα όταν κάποια Χριστούγεννα των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων τα μέλη της νεοσύστατης, τότε, ομάδας Ναυτοπροσκόπων Νίσυρου, έψαλλαν τα Κάλαντα, για να ενισχύσουν τα οικονομικά της. Και τότε ο Πρόεδρος του «Γνωμαγόρα» ο Κώστας Φρένης, θέλοντας να βοηθήσει, πρότεινε να αναλάβουν οι Πρόσκοποι τη γκαρνταρόμπα στη χοροεσπερίδα της Πρωτοχρονιάς και οι εισπράξεις από τα φιλοδώρηματα να διατεθούν στο ταμείο της Ομάδας τους. Και μάλιστα επειδή οι καθηγητές μας απαγόρευαν να βρισκόμαστε σε χορούς και ιδιαίτερα τα βράδια, φρόντισε και πήρε την άδεια τους.

Έτσι την κατάλληλη ώρα μέλη της ομάδας με επικεφαλής τον γράφοντα και το φίλο Σταύρο Κέντη, που ήμασταν οι Υπαρχηγοί, βρεθήκαμε στη θέση μας και σε λίγη ώρα άρχισε η προσέλευση των μελών, καθένας με τη ντά-μια του. Όλοι και όλες με τα «καλά τους», αντάλλαξαν ευχές και μετά περνούσαν από τη γκαρνταρόμπα, αφήνοντας παλτά, κασκόλ, καπέλα, ομπρέλες και κάθε άλλο μη χρειαζόμενα. Και μετά άρχισε ο χορός, το κέφι σιγά-σιγά άναβε, μέσα σε κλίμα ευθυμίας και αισιοδοξίας, όπως το απαιτούσε η βραδιά και όλα κυλούσαν όμορφα και ωραία.

Και ξαφνικά η ατμόσφαιρα χάλασε, μαύρα νέφη σκέπασαν την αίθουσα, όταν ομάδα από νεαρούς Λαγκαδιώτες, έφτασε στην πόρτα και απαιτούσε να μπει στην αίθουσα του χορού. Και όταν ο εντεταλμένος της επιτροπής τους είπε πως η είσοδος είναι μόνο για τα μέλη, τότε η ατμόσφαιρα έγινε πολεμική.

Οι ...εισβολείς εξουδετέρωσαν τον επίτροπο, παραβίασαν την πόρτα, ανέβηκαν στον όροφο και απαίτησαν από τα όργανα να σταματήσουν τα...Ευρωπαϊκά, το βαλ και το ταγκό και να παίξουν σούστα, για να χορέψουν. Μπήκε τότε στη μέση η επιτροπή του χορού και πήγαν να τους ανακαλέσουν στην τάξη, εκείνοι αντιστάθηκαν και τότε τα πράγματα οξύνθηκαν, άρχισαν σπρωξιμάτα, έντονη λογομαχία με βαρείς χαρακτηρισμούς και η κατάσταση άρχισε να ξεφύγει από κάθε έλεγχο.

Τρομαγμένες οι γυναίκες, μαζευτήκαν στην άκρη, οι μουσικοί, μάζεψαν τα όργανά τους, από φόβο μη τα σπάσουν και μέσα στο πανδαμμόνιο κάποιος κτύπησε και έσπασε το ΛΟΥΞ, που φώτιζε την αίθουσα και παντού απλώθηκε σκοτάδι, οπότε οι σκηνές που ακολουθήσαν δεν είναι εύκολο να περιγραφούν. Όλες οι γυναίκες τρομαγμένες και στριγγιζόντας εγκατέλειψαν, κακήν κακώς, την αίθουσα και με τη βοήθεια μικρής λάμπας πετρελαίου κατέβηκαν τη σκάλα και έφυγαν.

Αλλά και οι άντρες, και των δυο παρατάξεων, αδυνατώντας να συνεχίσουν, χωρίς φως, τη διαμάχη άρχισαν να φεύγουν, βρίζοντας και κακολογώντας ο ένας τον άλλο... Κι εκείνη την ώρα κτύπησε η καμπάνα της εκκλησίας, αναγγέλλοντας την έλευση του Νέου Χρόνου. Όσο για τους Πρόσκοπους, το μόνο κέρδος ήταν, ότι σπάσαμε πλάκα με τους καβγάδες και φεύγοντας αφήσαμε στην αίθουσα με όσα στολιδιά παρέμειναν στη θέση τους, με τα δώρα αμοίραστα, με τη Βασιλόπιτα άκοπη και τη γκαρνταρόμπα γεμάτη, αφού με τον τρόπο, που τελείωσε η βραδιά, κανένας και καμιά δε νοιάστηκαν να περάσουν από εκεί φεύγοντας. Και για το φιλοδώρημα, άνθρακες ο θησαυρός.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Στο Λονδίνο αποφάσισα να περάσω κάποια Χριστούγεννα με τη γυναίκα μου, καλεσμένοι από τον αδελφό μου, που υπηρετούσε εκεί ως Προξενικός Λιμενάρχης. Κι έφτασα εκεί, προετοιμασμένος για να ζήσω στο κλίμα μιας μεγάλης ευρωπαϊκής πόλης, με το φαντασμαγορικό γιορταστικό διάκοσμο των ημερών, όπως τον γνωρίζουμε από τις οθόνες της τηλεόρασης.

Και πράγματι, πλατείες μεγάλες ευρύχωρες με ιστορικά, μάλιστα, ονόματα, πλημμυρισμένες από πολύχρωμο φωτεινό διάκοσμο, φωτεινές παραστάσεις των ημερών, δένδρα φωτιστολισμένα, βιτρίνες εδώ κι εκεί, λαμπρές και πλούσιες σε φανταχτερά εκθέματα, δρόμοι πλημμυρισμένοι από ένα κόσμο, που άλλοι θαύμαζαν, άλλοι φορτωμένοι με ψώνια, άλλοι χάζευαν κι άλλοι στη γωνία άπλωναν το χέρι, ζητώντας τη βοήθεια των συνανθρώπων τους και μεγάλα κόκκινα δώροφα λεωφορεία να διασχίζουν το οδόστρωμα.

Ο καθεδρικός Ναός της του Θεού Σοφίας στο Λονδίνο

Όλα ωραία, όλα εντυπωσιακά, όλα ελκυστικά. Είχα όμως την αίσθηση ότι θα μου έλειπεν η Εκκλησία με τις λαμπρές ακολουθίες των Χριστουγέννων και του Δωδεκαήμερου γενικότερα. Όμως εδώ γελάστηκα. Πρωί-πρωί, με το «χτύπημα της καμπάνας», βρέθηκα την παραμονή των Χριστουγέννων στο Ναό της του Θεού Σοφίας, τον Καθεδρικό του Λονδίνου, στην ακολουθία των Ωρών.

Εκεί εκκλησιαζόμουν και όλες τις άλλες ημέρες των εορτών. Μεγάλος Ναός, άνετος, ευρύχωρος, με πλούσια βυζαντινή αγιογράφηση, με άνετα καθίσματα για όλο το εκκλησιαστικό και με τάξη υποδειγματική. Από ενωρίς κατέφθαναν οι γυναίκες της παροικίας, Κύπριες στην πλειονότητά τους, με το πρόσφορο τυλιγμένο σε ολόασπρη πετσέτα και με το χαρτί με τα ονόματα, για να μνημονεύσει ο ιερέας υπέρ υγείας και αναπαύσεως. Το παρέδιδαν στον εντεταλμένο επίτροπο και μετά καταλάμβαναν θέση, από την οποία παρακολουθούσαν όλη την ακολουθία, με ευσεβεία, με απόλυτη σιωπή, με ευλάβεια, με «φόβο Θεού», χωρίς το απέραντο κουβεντολόι, που ακούεται «παρ' ημίν».

Στην γλυκή ασυνήθιστη κίνηση έφτανε, για να επιληφθεί ο επίτροπος, ο οποίος θεωρούσε λειτουργία τον ρόλο του και είχε πλήρη συναίσθηση των υποχρεώσεών του.

Παρόν σε όλες τις ακολουθίες ο Αρχιεπίσκοπος Θυατειρών και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος, ένας φωτισμένος Ιεράρχης, με βαρεία Κυπριακή προφορά, με ύφος πατρικό και γαλήνιο και με θεολογικό λόγο απλό, διδακτικό, προτρεπτικό. Λειτουργήσε και τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά, σε ένα Ναό κατάμεστο από κόσμο, που ήρθε για να λειτουργήσει τις Άγιες αυτές μέρες, αλλά και για να πάρει την ευλογία από τον πνευματικό πατέρα και ποιμενάρχη του, σπυδύοντα στο τέλος να ασπαστούν το χέρι του και να πάρουν την ευχή του.

Ενώ την Πρωτοχρονιά έκοψε στο τέλος τη Βασιλόπιτα και μοίρασε ιδιοχειρώς τα κομμάτια ως τον τελευταίο εκκλησιαζόμενο. Μετά την εκκλησία, το παρακείμενο Αγγλικό καφενείο μύριζε Ελλάδα, με το μεγαλύτερο μέρος των εκκλησιασθέντων να καταλήγουν εκεί, για να ανταλλάξουν ευχές, να συζητήσουν τα νέα τους και να ζήσουν λίγο με τις Χριστουγεννιάτικες αναμνήσεις κάποιων παλαιότερων εποχών.

Και εκεί για μια ακόμα φορά διαπίστωση πόσο αλήθεια είναι ότι, η εκκλησία στο εξωτερικό αποτελεί συνδετικό κρίκο για τους ομογενείς, οι οποίοι έξω αισθάνονται πιο Χριστιανοί αλλά και πιο Έλληνες!...

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΕΠΟΧΕΣ

Εκτός από το πατροπαράδοτο έθιμο, υπήρξαν περιπτώσεις, που τα Κάλαντα στη Νίσυρο χρησιμοποιήθηκαν ως χρηματοφόρα πηγή, για να καλυφθούν άλλες ανάγκες, όπως η κατασκευή λιμανιού, η μισθοδοσία των δασκάλων, που δεν πληρώνονταν τότε από το δημόσιο κ.α. Τότε συντάσσονταν αυτοσχέδια, κατά περίπτωση, κάλαντα και ψάλλονταν με τη φροντίδα των αντίστοιχων φορέων. Δυο τέτοιες περιπτώσεις αναφέρονται στη συνέχεια :

ΚΑΛΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Πρώτος χρόνος λειτουργίας των Ελληνικών σχολείων, μετά την απελευθέρωση, με τα σχολεία ασυντήρητα, γυμνά από έπιπλα, χωρίς βιβλία και λοιπή γραφική ύλη και χωρίς χρήματα.

Χρόνια πολλά, ω άρχοντες ευχόμεθα να ζείτε
Για των παιδιών σας το καλό πάντα να βοηθείτε.
Δώστε όλοι των οβολό σας κι είναι μέγας ο σκοπός
Εσπράτατε εν γένει κι εκπαιδευτικούς
Εσφύγανε οι βάρβαροι, πήγαν στην Ιταλία
Και φεύγοντας μας άφησαν λειψάνα τα σχολεία.
Βοηθήστε, βοηθήστε το Ημιγυμνάσιο
Να φανεί εις τα νησιά μας από όλα άξιο
Εσφύγανε οι βάρβαροι κι άνοιξαν τα σχολεία
Μα ούτε κτήριο έχομε, αλλ' ούτε και θρανία
Μα κτιστεί του χρόνου πρέπει το Ημιγυμνάσιο
Να φοιτούνε τα παιδιά σας η ελιπίς της αβρίον
Αρχίσαν τα μαθήματα όμως με δυσκολία
Χωρίς μολύβια και χαρτιά μα ούτε και βιβλία
Γι' αυτό και σεις, ω άρχοντες πρόθυμοι να βρεθείτε
Και το Ημιγυμνάσιο πάντα να βοηθείτε
Βοηθήστε, βοηθήστε το Ημιγυμνάσιο
Να φοιτούνε τα παιδιά σας η ελιπίς της αβρίον.

ΚΑΛΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΟΞΟ

Σε ειδική εορταστική εκδήλωση στο «Γνωμαγόρα» Αθηνών, όταν στην πρώτη φάση των έργων του ΟΞΟ, διεκόπησαν οι εργασίες ελλείψει χρημάτων.

Στίχοι Γιάννη Χαρτοφύλη.

Χρόνια πολλά σε όλους σας ευχόμεθα να ζείτε
Για της Νίσυρου το καλό πάντα να βοηθείτε
Ο καινούργιος χρόνος σ' όλους να χαρίσει την υγεία
Ευτυχία και ειρήνη και χαρά μεσ' στην καρδιά.
Η Παναγιά η Σπηλιανή που είναι το σύμβολό μας
Για να στεριώσει ο ΟΞός, ζητάει τον οβολό μας.
Δώστε όλοι τον οβολό σας, γιατί εινάγιος ο σκοπός
Να σωθεί το μοναστήρι χρέος έχομ' ιερό
Η Παναγιά η Σπηλιανή που όλους μας φυλάει
Για τον ΟΞό που κρέμεται βοήθεια ζητάει
Βοηθήστε-βοηθήστε να στεριώσει ο ΟΞός
Και η Παναγιά σε όλους θα είναι πάντα βοηθός
Της Σπηλιανής μας ο ΟΞός κρέμεται και θα πέσει
Κι ο οβολός σας θα γενεί κολώνα να τον δέσει
Χρέος μας είναι ιερό το έργο να τελειώσει
Και τον ΟΞό που κρέμεται να τον εσπερώσει
Να χτιστεί το έργο πρέπει να στεριώσει η Παναγιά
Και θα στέλλει πάντα σ' όλους ευλογία και υγεία.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Η ΓΛΥΚΕΤΕΡΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Άγιος των Θαλασσών και πιο γλυκύτερα του ναύτου παραμυθία, τον αποκαλεί ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης. Γι' αυτό, συνεχίζει ο ίδιος, «εις οποιαδήποτε νησί και αν αποβιβασθείς, θα ανακρίσεις τον Ναύ του Αγίου Νικολάου, μικρόν ή μέγαν, με μάρμαρα ή με πλίνθους».

Όμως σύσσωμος ο Χριστιανικός κόσμος ημά και γεραίρει τον Άγιο Νικόλαο. Γι' αυτό όπως κάθε χρόνο, έτσι κι εφέτος στη μνήμη του πλημμυρίσει οι Ναοί, φερόντων ή ετερόντων, από κόσμο, που έφτασε για να λάβει την ευλογία από τον Άγιο, και να επικαλεστεί τη βοήθειά του. Και ήταν όλοι εκεί, υψιότες και ηπιρότες, θαλασσινοί και στεριανοί, πήγαν για να ευχαριστήσουν και να προσκυνήσουν «οι πάντες τον πανταχού θερμώς προφθάνοντα. Οι εν νόσους τον ιατρόν, οι εν κινδύνους τον ρύσπν, οι αμαρτωλοί τον προσάπν, οι πένητες τον θησαυρόν, οι εν θλίψει πιν παραμυθία, τον συνοδίπν οι οδοπόροι, οι εν θαλάσση τον κυβερνήτην», όπως αναφέρει η Δοξαστική της ακολουθίας του Αγίου. Όλοι χρωστώνε κάμ στον Άγιο Νικόλαο, ο οποίος χωρίς διακρίσεις τρέχει να προσφέρει βοήθεια και προστασία, σε όποιον την επικαλεστεί.

Βέβαια θεωρείται ο κατ' εξοχήν Άγιος του ναυτικού, οι οποίοι είναι ανεξάντητοι σε διηγήσεις, οικειές με τη θαυματουργή παρέμβαση του Αγίου, σε ώρες κρίσιμες, με ορατό τον κίνδυνο, την ώρα που θεόρατα κύματα, ορμούν να καταπούν το καράβι και να στείλουν στον υγρό τάφο το πλήρωμά του. Είναι στιγμές πάλης, φόβου και αγωνίας, καθώς, χωρίς να περιμένουν από ποθενά βοήθεια, παλεύουν ανάμεσα σε ουρανό και θάλασσα, μια θάλασσα όμως, που καθόλου δε μοιάζει μ' αυτήν, που τρέχει ο κόσμος να απολαύσει τα καλοκαίρια στις παραλίες. Αλλά σαν αυτή, για την οποίαν ο Καρκαθίσσας γράφει ότι «δεν έχει πίστη, δεν έχει έλεος το άπμο αυτό στοιχείο. Λάτρεψέ την όσο θες, δόξασέ την, εκείνη το σκοπό της. Μην κοπάς που σου χαμογελά και σου τάζει θησαυρούς. Αργά ή γρήγορα θα σου σκάψει το λάκκο σου». Όπως μας διηγήθηκε φίλος καπετάνιος, όταν σε μια τέτοια κακοκαιρία, ο λοστρόμος, άνθρωπος θεοφοβούμενος, κάλεσε το πλήρωμα να προσκυνήσουν την Εικό-

να του Αγίου Νικολάου, που υπήρχε στη γέφυρα, οι πρώτοι, που έβρεξαν ήταν δυο Φιλιππίνεζοι και ένας Αθναίος, και οι τρεις αλλόθρησκοι, οι οποίοι παρακάλεσαν να τους δείξει πώς να κμούν το σπαρτό τους και να προσκυνήσουν την εικόνα για να ζήσουν βοήθεια.

Οι Νισύριοι, ανέκαθεν λαός πιστός και φιλόθρησκος, αλλά και ναυτικοί στην πλειονότητά τους, ιδιαίτερος ευλαβούντο και λάτρευαν τον Άγιο Νικόλαο. Δεν είναι τυχαίο ότι, πίσω από τη δίοπη εικόνα της Παναγίας Σπηλιανής θρίσκει η εικόνα του Αγίου Νικολάου. Ούτε και το ότι έκτισαν εκκλησία στο όνομα του, στην Τάβλα του Γαλιού, εκεί που ήταν και το πρώτο λιμάνι του νησιού. Εκεί ημούσαν όλοι μαζί κάθε χρόνο τη μνήμη του, εκεί μπρος στην Εικόνα του, απόβησαν οι ναυτικοί τα δώρα που έασαν στον Άγιο πιν ώρα του κινδύνου και τα δικά του κανδήλια έβρεξαν, σε κάθε κακοκαιρία, οι γυναίκες των ναυτικών να τα πλύνουν στη θάλασσα, για να ημερέψει και νάκουν καλά ταξίδια οι άνθρωποι τους.

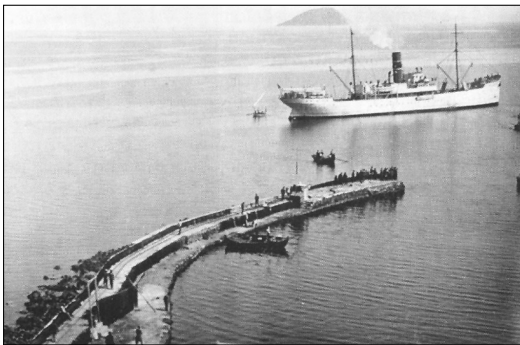

Η μνήμη του Αγίου Νικολάου ημάται και από το Πολεμικό Ναυτικό με λαμπρές εκδηλώσεις, που παλαιότερα ελέμβαναν χώρα στην πρύμνη του θρυλικού θωρηκτικού ΑΒΕΡΩΦ και σήμερα στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, ενώ η Εικόνα του Αγίου, κατέχει περίοπτη θέση στο γραφείο του κυβερνήτη, σε όλα τα πολεμικά πλοία, όπως διακρίνεται στην παραπάνω φωτογραφία.

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΕΚΕΙΝΟ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ

Ανάμεσα στα όσα ακούστηκαν, με αφορμή τα τραγικά συμβάντα στον καταπέλτη του επιβατικού-οχηματογωγού πλοίου Blue Horizon, ήταν και το ότι με τη συμπεριφορά των πρωταγωνιστών των επεισοδίων, αμαυρώνεται η εικόνα ανθρωπιάς, αλληλεγγύης και αλτρουισμού, που ανέκαθεν διακρίνει τους Έλληνες ναυτικούς.

Κι ο νους μου πέταξε πίσω, στις συνθήκες ταξιδιού και στη συμπεριφορά των πληρωμάτων, στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια. Τότε που, για τη συγκοινωνία των νησιών με τον Πειραιά, ανασύρθηκαν στην επιφάνεια και μπήκαν στη γραμμή όλα τα σαπιοκάραβα, που σάπιζαν στις ντάνες του Περάματος και του Κερατσινίου. Ανάμεσά τους το «Χαλκιδική», η «Αικατερίνη», το «Καδιώ», το «Ανδρός», το «Ιόνιο», το... που ξεκινούσαν από τον Πειραιά και κανένας δε γνώριζε αν και πότε θα φτάσουν στον προορισμό τους. Είναι έντονες οι μνήμες στους παλαιότερους, με τους επιβάτες της Νισύρου, ιδιαίτερα αυτού που, κατέβαιναν από τα χωριά, να αναγκάζονται να ξενυχτούν στα σκαλοπάτια της Καζάρμας, μέσα στη βροχή και στο ξεροβόρι, (δεν υπήρχε τότε το καφενείο στο λιμάνι) περιμένοντας το πλοίο, που, ενώ ανεμίζετο το απόγευμα, έφτανε το πρωί ή και το μεσημέρι της επομένης.

Το λιμάνι

Δεν υπήρχε τότε λιμάνι και το πλοίο αγκυροβολούσε «αρόδου», έξω από το «μουράγιο», πάνω στο «αντιμάγαλο», σε σημείο, που το κύμα το έκανε να χοροπηδάει σαν καρδύσοιφλο. Οι επιβάτες μεταφέρονταν στο πλοίο με κωπηλάτες παπορόβαρκες, που μπορεί η απόσταση να ήταν σύντομη, όμως οι συνθήκες ήταν πάντα τραγικές, με τους επιβάτες, ιδιαίτερα τις γυναίκες, να στριγκλίζουν από το φόβο, καθώς το κύμα, άλλοτε ανέβαζε τη βάρκα στον... ουρανό κι άλλοτε την κατέβαζε στα τάρταρα, κι όλοι ζούσαν με το φόβο και την αγωνία, αν θα μπορούσε να ξαναγυρίσει «στα ίαια της». Είναι γνωστή η περίπτωση επιβατών, προοριζόμενων για τη Νισύρο, που βλέποντας αυτή την εικόνα, από το κατάστρωμα του πλοίου, ματαίωσαν την αποβίβαση και συνέχισαν το ταξίδι για Σύμη ή Ρόδο, για να αποβιβαστούν με ασφάλεια.

Κάποτε οι επιβάτες έμπαιναν στο πλοίο, υφιστάμενοι την ταλαιπωρία ανάβασης με την ανεμόσκαλα κι άρχιζε το ταξίδι. Όμως άλλη ταλαιπωρία, τους περίμενε «εν πλω». Οι χώροι για τους επιβάτες ήτανε τρεις, η Α' θέση, η Β' θέση και η Γ' θέση ή το κατάστρωμα, το οποίο, λόγω των περιορι-

σμένων οικονομικών, το προτιμούσε η πλειονότητα των επιβατών, άλλοι αγνοώντας και άλλοι εν γνώσει τού τι τους περίμενε και τού τι θα συναντούσαν στο ταξίδι τους, ιδιαίτερα το χειμώνα, αλλά και το καλοκαίρι, σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών, συνηθισμένων στο Αιγαίο και ιδιαίτερα στο... Ικάριο. Ξεσκέπαστο ήταν το κατάστρωμα, με αποτέλεσμα να το σαρώνει, πλώρα-πρώμα, το κύμα και οι επιβάτες, να ταξιδεύουν εντελώς απροστάτευτοι, από τη βροχή, το κρύο και τον αέρα. Γέροι, ασθενείς, παιδιά, κουριαζαν σε κάποιες γωνιές, βρεγμένοι και ξεπαγιασμένοι. Και οι άντρες του πληρώματος, υπακούοντας στα κελεύσματα των πλοιοκτητών, κρατούσαν σφιχταμπαρωμένες τις πόρτες, μη τυχόν και κάποιος δυστυχής από το κατάστρωμα, τολμήσει και ζητήσει προστασία σε κάποια γωνιά ενός εσωτερικού διαδρόμου. Οποία ανθρωπιά! Οποίων αλτρουιστικό μεγαλείο!

Δ/Π Ανδρός

Δ/Π Αικατερίνη

Και δεν έφτανε αυτό, αλλά όσοι ταξίδευαν στο κατάστρωμα, είχαν για συντροφιά τους και μέλη του ζωικού βασιλείου, γουρούνια, κατσίκια, κότες κ.α. Είχα την ευκαιρία, ως Γραμματέας των Λουτρών, κάποια καλοκαίρια, που είχα την ευθύνη υποδοχής και κατευόδιου των λουομένων και την ατυχία, αργότερα ως επιβάτης, να αποκτήσω ιδίαν αντίληψη της όλης καταστάσεως και να ζήσω από κοντά τη βαρβαρότητα, την απανθρωπιά, τη σκληράδα κάποιων ανθρώπων, που το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν το πώς θα πλουτίσουν, εκμεταλλευόμενοι την αδυναμία των συνανθρώπων τους. Όμως για κάποιους, αν όχι για όλους, δεν άργησε να εφαρμοσθεί το ρηθέν «ανεμομαζέματα - ανεμοσκορπίσματα...»!

Και δεν έφτανε αυτό, αλλά όσοι ταξίδευαν στο κατάστρωμα, είχαν για συντροφιά τους και μέλη του ζωικού βασιλείου, γουρούνια, κατσίκια, κότες κ.α. Είχα την ευκαιρία, ως Γραμματέας των Λουτρών, κάποια καλοκαίρια, που είχα την ευθύνη υποδοχής και κατευόδιου των λουομένων και την ατυχία, αργότερα ως επιβάτης, να αποκτήσω ιδίαν αντίληψη της όλης καταστάσεως και να ζήσω από κοντά τη βαρβαρότητα, την απανθρωπιά, τη σκληράδα κάποιων ανθρώπων, που το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν το πώς θα πλουτίσουν, εκμεταλλευόμενοι την αδυναμία των συνανθρώπων τους. Όμως για κάποιους, αν όχι για όλους, δεν άργησε να εφαρμοσθεί το ρηθέν «ανεμομαζέματα - ανεμοσκορπίσματα...»!

Νισυριακές αρέθειες...

ΟΤΑΝ ΠΕΤΡΟΒΟΛΟΥΣΑΝ ΟΙ ΑΝΕΡΑΔΕΣ

Η Νισυριακή παράδοση ήθελε να υπάρχουν στο Παλιόκαστρο κρυμμένες ανεράδες (νεράιδες), που απελευθερώνονταν, κάθε χρόνο, στις μέρες των Χριστουγέννων και δημιουργούσαν προβλήματα στον κόσμο. Κάποια βράδυ, μεταξύ Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς, μια παρέα από 5-6 άτομα, καθώς ανέβαιναν το Λαγκάδι, πηγαίνοντας για ύπνο, σταμάτησαν κάπου συζητώντας και ξαφνικά άρχισαν να πέφτουν πέτρες από τον...ουρανό. Από φόβο, με τους πετύχει κάποια αδέσποτη, διαλύθηκαν κι έτρεξε καθένας στο σπίτι του.

Την άλλη μέρα συζητήσαν το περιστατικό, κι αμέσως δόθηκε η εξήγηση πως, βγήκαν οι ανεράδες από το Παλιόκαστρο και πετροβολούσαν τον κόσμο. Το άλλο βράδυ συνεχίστηκε ο πετροπόλεμος, με θύμα άλλη παρέα, οπότε κάποιοι αποφάσισαν να ανακαλύψουν τι συνέβαινε. Κρύφτηκαν λοιπόν κάπου και παρακολουθούσαν, όμως αντί να φανούν οι Ανεράδες, κάποια στιγμή, διέκριναν μέσα στο σκοτάδι, τη σιλουέτα νεαρού, ο οποίος με πολλές προφυλάξεις, κτύπησε την πόρτα του σπιτιού, που έμεινε κάποια κοπελιά, με την οποία ήταν ερωτευμένος. Κι εκείνη του άνοιξε για να περάσουν μαζί μια όμορφη νύχτα. Αυτό γινόταν κάθε βράδυ, και για να μη γίνει αντιληπτός, κάθε φορά που υπήρχαν άτομα στο δρόμο, έριχνε τις πέτρες για να φύγουν και να κυκλοφορήσει ανενόχλητος. Δεν του μίλησαν, όμως δημιούργησαν θόρυβο, για να καταλάβει ότι κάποιοι τον αντελήφθηκαν και από τότε και οι πέτρες σταμάτησαν να πέφτουν και οι...ανεράδες ξαναγύρισαν στη βάση τους.

ΤΑ ΤΕΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΣΑΪ

Ήταν η εποχή του εμφυλίου. Σε καφενείο της Νισύρου, που το λειτουργούσε συμπατριώτης μας, άρτι επαναπατρισθείς εξ ΗΠΑ, ανάρτησεν ο Χωροφύλακας μια αφίσα, με το Χριστουγεννιάτικο μήνυμα του Πρωθυπουργού, προς τα στρατευμένα νιάτα της Ελλάδος, στο οποίο έγραφε μεταξύ άλλων: «Ο Εθνικός Στρατός ενισχυμένος με ΤΕΑ θα προχωρήσει εμπρός υπέρμαχος κλιτ, κλιτ». Μόλις διάβασε ο καφετζής για ΤΕΑ, (που αφορούσε Τάγματα Εθνοφυλακής Αμύνης) φώναξε στο χωροφύλακα «Ω φουρτούνα να σας εύρει. Κουτέτ των τώρα, α ποτίσιου με τσάι τους φαντάρους μας για να δυναμώσουν και να πιά' να πολεμήσουν. Αμμάς είναιμ -πιον, εν εντρέπεστε;» Σαίιν ο χωροφύλακας χρειάστηκαν πολλές μέρες για να καταλάβει, τι εννοούσε ο καφετζής.

Ο ΜΠΙΝΤΕΣ ΚΑΙ Ο ΠΑΠΑΣ

Ήταν παραμονή των Θεοφανείων και ο παπάς στη Νισύρο δε βγήκε για να αγιάσει τα σπύτα, γιατί, λέει, είχε κτυπήσει το πόδι του. Οπότε η Ευτυχία, 'που είχε το Καζίνο, ρώτησε το Γιάννη τον Καρπάθιο, που έπιπε τον καφέ του «Ω Γιάννη, μου' ντα 'παθεν ο παπάς και κουσάνει;» Κι εκείνος απάντησε «εγλίτρησε, λέει, κι εγτύπησε πάνω στο Μπιντέ». Κι η Ευτυχία που άκουε πρώτη φορά τη λέξη, ξαναρώτησε τον Καρπάθιο «'ντα 'ναι ο μπιντέ;» Κι εκείνος απάντησε «'Εμένα ρωτάς; Ξέρεις πόσα χρόνια έχω να πάω στην Εγκλήσια;»

ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ ΣΤΟ ΓΥΑΛΙ

Προς την εφημερίδα ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ

Βούλα 17-11-2023

Αγαπητέ Γιάννη,

Το λίκν ενδιαφέρον άρθρο σου, με τον πολύ επιτυχή τίτλο, «Ως πότε το πηγάδι του Μιαούλη στο Γυαλί θα μένει στην αφάνεια», (Ν.Ν. Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2023), με πρόλαβε, γιατί είχα προγραμματίσει να ασχοληθώ με το θέμα αυτό. Επίτρεψε μου, όμως εισαγωγικά, να παραθέσω τα κάτωθι:

Στο φύλλο της εφημερίδας μας, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1998, δημοσιεύτηκε ανοικτή επιστολή μου προς τον Διευθυνόντα Σύμβουλο της εταιρίας ΛΑΒΑ Α.Ε. για το θέμα αυτό, με την οποία, αφού διευκρινίζω ότι, «δεν ανήκω στους δογματικούς εκείνους οι οποίοι πιστώ σε δοξαρίες των μέσων του 19ου αιώνα, ρίπτουν μετά βδελυγμίας εις το πυρ το εξώτερον κάθε προσπάθεια ιδιώτου ως προς το επιχειρείν», και αφού αναγνωρίζω την κοινωνική και την όλη προσφορά της εταιρίας στην οικονομική ανάπτυξη του νησιού μας, αναφέρομαι στην ιστορία εκσκαφής και κατασκευής του καλουμένου πηγαδιού του Μιαούλη, για να καταλήξω. «Και ενώ το σεβάστηκαν οι αιώνες, (το πηγάδι), το εξαφάνισαν οι μπουλντόζες της ΛΑΒΑ, θάβοντάς το με τόνους ελαφρόπετρας». Μετά από μια υπόμνηση της υποχρεώσεώς τους να σεβαστούν γενικά το περιβάλλον (νεκροταφείο άχρηστων υλικών στο πέρασμα από την νότια στην βόρεια, σοφρών, πλευρά του νησιού κ.ά.), ζητούσα την αποκατάσταση του πηγαδιού.

Την επομένη της κυκλοφορίας της εφημερίδας, ο τότε Διευθύνων Σύμβουλος, μου τηλεφώνησε, και αφού είπε ότι αγνοούσε τελείως το όλο θέμα, με ενημέρωσε ότι τον κάλεσαν από το Λονδίνο, (το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, κατείχαν τότε Άγγλοι), και του είπαν, αν πράγματι συμβαίνουν αυτά, να φροντίσει για την αποκατάσταση του μνημείου. Πώς επληροφορήθησαν οι Άγγλοι τόσο σύντομα το άρθρο, δεν έχει και τόση σημασία, όση το ότι έδωσαν εντολή για την άμεση αποκατάσταση. Ο Διευθύνων Σύμβουλος, με διεβεβαίωσε ότι, επειδή υπάρχει ενδιαφέρον για αγορά της ελαφρόπετρας που είχε σκεπάσει το πηγάδι, προσωρινά, θα κατεσκευάζε αυτό το τούνελ που υπάρχει σήμερα, και μετά την πώληση της ελαφρόπετρας το πηγάδι θα απεκαλύπτετο και θα ήταν ανοικτό και προσβάσιμο. Αυτά, τότε. Τό γε νυν έχον. Η ελαφρόπετρα δεν πωλήθηκε, το πηγάδι παραμένει θαμμένο, και το χειρότερο, αποκλείεται η πρόσβαση των επισκεπτών, για λόγους ασφαλείας, όπως μας πληροφορούσαν, αφού για να φθάσουν εκεί, πρέπει να εισέλθουν εντός του χώρου του εργοταξίου. Σεβαστά τα μέτρα ασφαλείας.

Θυμάμαι, όταν φοιτούσα στο τεχνικό πανεπιστήμιο του Σαουθάμπτον, σε κάθε πρόσβαση μας σε ηλεκτρονική συσκευή, οι καθηγηταί μάς τόνιζαν συνεχώς, «safety first». Μπορεί όμως να βρεθεί λύση που θα εξασφαλίζει και την ασφάλεια και την προσβασιμότητα. Η ελαφρόπετρα που το σκεπάζει, προφανώς δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον, αφού τόσα χρόνια παραμένει στα αζήτητα και επομένως είναι άχρηστη. Ας την μεταφέρουν λοιπόν, για επιστροφή στους χώρους, που, όπως λέγεται, αποκαθίστανται μετά την εκμετάλλευση και φυτεύονται. Αν για κάποιο λόγο αυτό δεν είναι εφικτό, ας σκεφτούν τη δημιουργία ΠΙΡΟΣΩΡΙΝΑ, υπόγειας διάβασης κάτω από το τμήμα του εργοταξίου από το οποίο πρέπει να περάσει ο επισκέπτης.

Η εταιρία διαθέτει αξιόλογο τεχνικό επιτελείο, το οποίο θα βρει λύση. Θέληση να υπάρχει, αρκεί να κατανοήσουν οι αρμόδιοι, όχι μόνο της ΛΑΒΑ, αλλά και οι δικοί μας, οι συμπατριώτες μας, την αξία και τη σημασία αυτού του μνημείου. Η ΛΑΒΑ έδειξε ότι το κατανοεί. Εμείς, (ναί, εμείς οι Νισυριοί της διασποράς, «του δεκαπενταύγουστου») είμαστε εδώ και θα παρακολουθήσουμε τις εξελίξεις, για να επιβραβεύσουμε τις ενέργειες που θα γίνουν ή να ελέγξουμε την αδιαφορία και την αδράνεια. Ίδωμεν.

Κωνσταντίνος Διαμ. Χαρτοφύλης
Αηναύαρχος Λ.Σ. (ε.α.),
Πρόεδρος Εταιρείας Νισυριακών Μελετών

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Την 21η Νοεμβρίου, την ημέρα, που η Εκκλησία μας εορτάζει τα Εισόδια της Θεοτόκου, όρισε η Ελληνική Πολιτεία ως Ημέρα τιμής των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Ως Ημέρα κατά την οποία τιμάται η προσφορά, εν ειρήνη και εν πολέμω, των ανθρώπων εκείνων, που νυχθημερόν, παραμένουν άγρυπνοι φρουροί της Πατρίδας, για να διαφυλάξουν τη λευτεριά της, την ακεραιότητά της, την τιμή της και να την προστατεύουν από κάθε εκθρικήν επιβουλή.

Τιμάται η ανδρεία, η τόλμη, ο ηρωισμός, η αυταπάρνηση, η πολεμική αρεπή των ανθρώπων εκείνων, που με αιματηρές θυσίες και ηρωικούς αγώνες χάρισαν στην Πατρίδα στιγμές δόξας και μεγαλείου, από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρις εσχάτων. Τιμάται ακόμα η προσφορά τους και προς την κοινωνία, κάθε φορά που οι ανάγκες το απαιτούν, με συνηθέστερες τις περιπτώσεις θεομηνίας, φυσικών καταστροφών, δυσμενών καιρικών φαινομένων. Η Νισύρος έχει κάθε λόγο να τιμά τις Ένοπλες Δυνάμεις, αφού, εκτός από τη μόνιμη στρατιωτική δύναμη, που σήμερα της εξασφαλίζει εν αμυντική της θωράκιση, επανειλημμένα έχει γίνει δέκτης απτής της προσφοράς, σε στιγμές δύσκολες, όπως η διάθεση αγήματος για κατάσβεση πυρκαϊάς, που πριν μερικά χρόνια ξέσπασε στο νησί, η διάθεση, σε περίοδο δυσμενών καιρικών συνθηκών, επικότερου ή πολεμικού πλοίου για διακομιδή ασθενών στο Νοσοκομείο και θα θυμίσουμε εδώ την περίπτωση αειμνήστης σήμερα συμπατριώτισσας μας, που έφερε στον κόσμο το πρώτο της παιδί, στο καρέ πολεμικού πλοίου, του οποίου μάλιστα το όνομα δόθηκε στο παιδί, κι ακόμα η συχνή επίσκεψη στη Νισύρο ιατρικών κλημάκιων για αντιμετώπιση περιστατικών, που εκφεύγουν της δυνατοότητας του τοπικού ιατρείου. Τιμή και Δόξα λοιπόν στις Ένοπλες Δυνάμεις της Χώρας μας και πάντα η νίκη να στέφει τα όπλα τους.

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Μηδενική ήταν η, καθαυτό, τουριστική κίνηση στη Νισύρο, στα παλιότερα, προπολεμικά και τα πρώτα μεταπολεμικά, χρόνια. Μόνοι επισκέπτες του νησιού τα καλοκαίρια, ήταν οι ξενιτεμένοι του, που παρά τα περιορισμένα οικονομικά και τις αντίξοες συνθήκες ταξιδιού, η επίσκεψη στη γενέτειρα θεωρείτο υποχρέωση.

Κι έφθαναν τότε από Αλεξάνδρεια, από Αμερική, από Αθήνα, αλλά και από τα γύρω νησιά, κι έδιναν ζωή στο νησί και χαρά στους μόνιμους κατοίκους του. Παράλληλα, με την γνώση τους, την πείρα, την ειδικότητα, συνέβαλλαν ουσιαστικά στην λύση των προβλημάτων του νησιού, αλλά και στην προσπάθεια ανασυγκρότησης και επόυλωσης των πληγών, που άφησε πίσω του ο πόλεμος. Καλοκαιρινά στέκια της εποχής ήταν οι τσαρδάκες του Μαντουδάκη, του Καμπούρη και του Ζαχαριά στον Αί Σάββα, και η πλατεία της Ηλιομένης, με το μοναδικό, τότε και συνώνυμο, καφενείο του «Σπόρτη». Πάντα κοσμοβριθείς και πολυάνθρωπες. Εκεί συγκεντρώνονταν ντόπιοι και επισκέπτες και μεταξύ καφέ και μαστίχας, ξεφύτρωναν συζητήσεις από τα παλιά και αναφορές από τη νέα κατάσταση, που ζει ο καθένας.

Κι ύστερα ήρθαν ο «Παράδεισος» και μετά η «Αίγλη» στο λιμάνι. Δυο κέντρα, που από την αρχή, ειδικά το δεύτερο, κέρδισαν την προτίμηση του κοινού. Κι ήταν τα μόνα κέντρα, που «επιτρεπόταν» να καθίζουν και νέες κοπέλες, για τις οποίες, ως τότε, το μόνο επιτρεπτό ήταν η βόλτα μέχρι το κέντρο Μίρα-Μάρε και μετά επιστροφή στο σπίτι. Επιτρεπόταν όμως και στο Μίρα-Μάρε, πάντοτε με συνοδεία, όταν κάποια καλοκαίρια λειτουργούσε τα σαββατοκύριακα, με ζωντανή μουσική και χορό. Υπήρχαν όμως και τα ιαματικά Λουτρά, με καλυμμένη πάντοτε την πληρότητά τους, από λουόμενους με τους συνοδούς τους, τους οποίους σε πολλές περιπτώ-

σεις αποτελούσε ολόκληρη η οικογένεια, που με την ευκαιρία της λουτροθεραπείας του ασθενούς, παραθέριζαν στη Νισύρο. Γι' αυτό δεν είναι κολλημένη, αν λεχθεί πως η Νισύρος, παράλληλα με τη λουτροθεραπεία, καλλιεργούσε και τουρισμό στην περιοχή, όταν μάλιστα προπολεμικά, κατέφθαναν πλοία από τη Αλεξάνδρεια, με ασθενείς για λουτροθεραπεία στα Λουτρά, τα δημοτικά ή του Παντελίδη, που με την ευκαιρία παραθέριζαν οικογενειακάς στη Νισύρο.

Πολλοπλά τα οφέλη τότε, από τη λειτουργία των Λουτρών. Ο Δήμος εισέπραττε σημαντικά χρηματικά ποσά, πολλά εργατικά χέρια εύρισκαν απασχόληση, γινόταν απορρόφηση όλων των, κάθε λογής, προϊόντων τοπικής παραγωγής, με τους ψαράδες να καταφάνουν κάθε πρωί στα Λουτρά και να διαθέτουν τη ψαριά της νύχτας, τους χασάπηδες να σφάζουν καθημερινά, αφού δεν υπήρχαν τότε ψυγεία για συντήρηση, και να τροφοδοτούν με κρέας την κουζίνα των Λουτρών και καθώς δεν υπήρχε τότε μανάβικο στο νησί, οι τροφοδότες κτυπούσαν πόρτα-πόρτα και προμηθεύονταν για τα Λουτρά όλα τα κηπευτικά προϊόντα, αλλά και αυγά, φρούτα, γάλα, εξασφαλίζοντας το χαρτζλίκι στις νοικοκυρές.

Πολλές οι ελλείψεις τότε στα Λουτρά. Αυτοκίνητο δεν υπήρχε και η μετακίνηση των λουομένων γινόταν με βάρκες ή με πεζοπορία, το νερό, με τις γνωστές συνθήκες λειψυδρίας, παρείχτο με το σταγονόμετρο, με το βρωσάκι για το πλύσιμο και με το κουκκουμάρι στο παράθυρο τη νύχτα, για να δροσίζεται το πόσιμο νερό. Για μπάνιο καθαριότητας, ούτε λόγος δεν γινόταν. Μόνη ψυχαγωγία οι χοροσπεριόδες, που οργάνωνε η διεύθυνση. Στείρες εποχές όμως τα Λουτρά, παρά τις ελλείψεις, βρίσκονταν στην ακμή τους. Κι όταν ήρθε η εξέλιξη, έπεσαν σε μαρασμό. Να δούμε πότε θα...κά-μει ξαστεριά!...

Απ' ό,τι θυμάμαι...

Από τον
ΓΙΑΝΝΗ ΔΙΑΜ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ

ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Ο ΑΪΣ ΣΑΒΒΑΣ

5 Δεκεμβρίου και το ημερολόγιο έγραφε «Σάββα του ηγιασμένου». Κι η σκέψη μας γύρισε πίσω στα δικά μας, στο δικό μας Αϊ Σάββα, σ' εκείνο το μικρό, στενό εκκλησάκι, χωμένο στο βαστάδι του ανηφορικού δρόμου προς το Σχολείο, που μόλις λίγα άτομα μπορεί να χωρέσει.

Όμως σ' αυτό οφείλει το όνομά της όλη η γύρω περιοχή, ενώ υπήρξε νονός και στο Λιμενικό Σύλλογο, με ισόβιο Πρόεδρο τον αιώνιο Κωνσταντίνο Μαντουδάκη, που μάζευε δεκάρα-δεκάρα, όπου εύρισκε ευκαιρία, προκειμένου να μπορέσει ο Σύλλογος να κτίσει λιμάνι. Ο Αϊς Σάββας ήταν μια από τις πυκνοκατοικημένες περιοχές του οικισμού Μανδρακίου, με ζωηρή πάντα κίνηση. Είναι ο πρώτος μαχαλάς, καθώς ερχόμαστε από το λιμάνι, στην είσοδο του οποίου υπάρχουν ακόμα τα ιστορικά κτήρια, η Καράβα του Αντώνη, μεγάλη ταβέρνα, που ήταν και το χοροστάσι της εποχής και το καφενείο- Ξενοδοχείο «η Αναγέννησις» (Albergo Piemonte, επί Ιταλών) του Μαντουδάκη. Κάτω από την ιστορική τσαρδάκα του, φιλοξενήθηκαν κατά καιρούς Αξιωματούχοι Ιταλοί, Γερμανοί, Άγγλοι και Έλληνες.

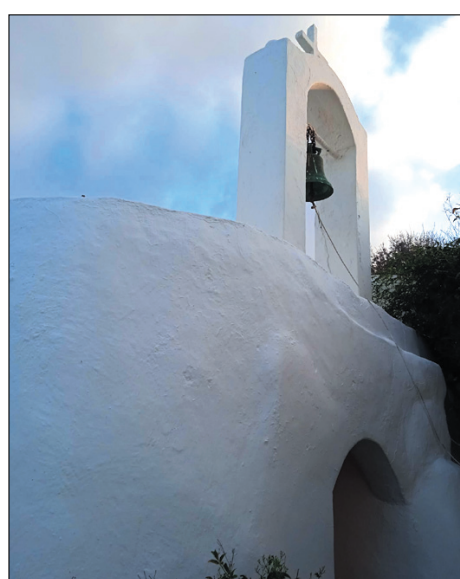
Εκεί συζητούσαν, καθένας από τη δική του σκοπιά, τα θέματα της επικαιρότητας κι ο Μαντουδάκης, που μπαίνοντας για να σερβίρει, δεν έχανε την ευκαιρία να «απλώσει το αυτί» και να κλέβει κουβέντες, γι' αυτό κι ήταν πάντα ενημερωμένος. Στη σάλα του καφενείου εύρισκαν καταφύγιο οι ταξιδεύοντες, τότε που το καράβι ερχόταν μεταμεσονύκτιες ώρες και ήταν ο μόνος προσφερόμενος χώρος, για να περάσουν τη νύχτα τους, ειδικά όσοι «κατέβαιναν» από τα χωριά. Εδώ επίσης άναβε το πρώτο φως την αυγή, γι' αυτό μαζεύονταν και οι τρατάρηδες, για να πιουν καφέ και να προχωρήσουν για το «μπάρκο» και το μεροκάματο. Λίγο πιο πέρα το κτήριο της ταβέρνας του Νικόλα του Παπάτσου, πολυσύχναστο στέκι των «μπεκρήδων», που σήμερα φιλοξενεί καταστήματα τουριστικών ειδών.

Η Εικόνα του Αη Σάββα

Θούσαν Ομηρικοί καβγάδες, από τον κόσμο, που ορμούσε να εξασφαλίσει ένα πιάτο σμαριδες. Κι απέναντι τα δυο καφενεία, του Καμπούρη και του Ζαχαριά, δεξιά κι αριστερά του δρόμου. Ήταν κι αυτά στέκια των θαλασσιών.

Εδώ μαζεύονταν το πρωί για να ξεκινήσουν για το ταξίδι, εδώ έπαιζαν την «πάστρα» και τις «κούπρες», στις φουρτουνασμένες μέρες του χειμώνα, οπότε έμπαιναν σε υποχρεωτική αργία. Και τα καλοκαίρια κάτω απ' τις τσαρδάκες τους, εδημιουργείτο αδιαχώρητο, καθώς έτρεχαν εκεί ο κόσμος, για λίγη δροσιά, από τη «μπουκαδούρα» του πελάγου, πίνοντας σουμάδα και δοκιμάζοντας το νότιο ντοματάκι γλυκό, που παρασκεύαζε η Καμπούρα. Στο σοκάκι, στα δεξιά του κεντρικού δρόμου, ήταν το σπίτι της Καλής του Μπαριανού, με τον παπαγάλο στο παράθυρο. Κι έτρεχαν τα παιδιά απ' όλες τις γειτονιές, για να τον δουν και να τον πειράξουν και να ακούσουν από το στόμα του, όσα δεν περιγράφονται. Στο ίδιο στενό σώζεται μέχρι σήμερα, το άλλοτε αρχοντικό του Παρθένου. Ήταν το πρώτο σπίτι, που, όπως κι άλλη φορά γράψαμε, διέθετε τουαλέτα, γι' αυτό και εφιλοξενείτο εκεί ο

Το εκκλησάκι του Αγίου Σάββα

Τούρκος Νομάρχης, κάθε φορά, που επισκεπτόταν τη Νίσυρο.

Το δρομάκι είχε και...μουσική παράδοση. Εδώ έμενε ο αιώνιοστος δεξιότεχνης του βιολιού Μιχάλης Παπάτσος, το Μιχαλάκι, λίγο πιο πέρα ο επίσης μουσικός Γιάννης Μακρυγιάννης, (του Γιώργου) και παλιότερα ο Γιώργος ο Μακρυγιάννης, άριστος μουσικός και καλλιτέχνης του βιολιού. Ξαναγυρίζουμε στον κεντρικό δρόμο.

Αμέσως μετά του Καμπούρη, ήταν το σπίτι της Δούκαινας, εδώ που αποθηκεύονταν και μοιράζονταν στον κόσμο, στη διάρκεια του πολέμου, τα τρόφιμα του Ερυθρού Σταυρού, που μετέφεραν επίτακτοι «αχταρμάδες» κι αργότερα τα είδη ρουχισμού, που έστελνε η UNRRA. Στον ίδιο δρόμο, αριστερά, πάνω από τα «ρούτσουνα», είναι το σπίτι, άλλοτε της Καλλιόπης Τραμπούλη- Παρθενιάδη (σήμερα Γεωργίου Χαρίτου), εδώ

Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕ ΚΙ ΕΦΕΤΟΣ ΛΟΥΚΟΥΜΑΔΕΣ

Κεϊστός τριηπίς της παράδοσης ο «Γνωμαγόρας», πήρσε κι εφέτος το πατροπαράδοτο εθίμο προσφοράς λουκουμάδων στη γιορτή του Αγίου Ανδρέα. Ένα εθίμο, που έχει πάρει ευρύτερες διαστάσεις, ενώ η Νισυριακή παράδοση εντάσσει ως στόχο του το να δοκιμαστεί η ποιότητα του λαδιού νέας εισοδίας, που μόλις είχε φτάσει στο σπίτι από το «λιωτρίδι» και μπήκε στο «γαυίπι» και στα «αγγεία», για την κουμπάνια της χρονιάς.

Γι' αυτό η κάθε νοικοκυρά σπικωνόταν από την αυγή για να φτιάξει τους λουκουμάδες, που είχε ζυμάρωσε από το προηγούμενο βράδυ, κι ύστερα να τους «ρωέψει» στη γεπιονιά ή σε συγγενικά πρόσωπα, περιμένοντας να ακούσει τις εντυπώσεις τους. Σε μια λοιπόν, όμορφη συγκέντρωση μελών και φίλων του «Γνωμαγόρου», προσφέρθηκαν λουκουμάδες, και μαζί ποτό και μεζές, με αποτέλεσμα η εκδήλωση να εξελιχθεί σε ένα όμορφο μεσημεριάκι γλέντι, από το οποίο δεν έλειψαν και οι παραδοσιακοί χοροί μας, με συνοδεία ζωντανής μουσικής. Από την εκδήλωση είναι οι φωτογραφίες, που δημοσιεύουμε.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΧΑΡΑΥΓΗ»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Δραστήριος, όπως πάντα, ο Σύλλογος Νισυριών Γυναικών Αμερικής «Χαραυγή», συνέταξε και κοινοποίησε ένα πλούσιο σε εορταστικές εκδηλώσεις πρόγραμμα, σύμφωνα με το οποίο προβλέπονται:

- Στις 21 Νοεμβρίου, εορτή των Εισοδίων, τέλεση θείας λειτουργίας με αρτοκλασία στο Ναό της Αγίας Αικατερίνης, στην Αστώρια και το βράδυ πανηγυρικό δείπνο με μπακαλιάρω.
- Στις 30 Νοεμβρίου, εορτή του Αγίου Ανδρέα, προσφορά στα μέλη και τους φίλους τους, των πατροπαράδοτων λουκουμάδων σε συνδυασμό με παιχνίδι «Μπιγκό». Τα έσοδα από την εκδήλωση προορίζονται για ενίσχυση του Ελληνικού τμήματος κέντρου νοσηλείας.
- Στις 2 Δεκεμβρίου ημερήσια εκδρομή στην Ιερά Μονή Ιεράς Προστασίας και επίσκεψη σε Χριστουγεννιάτικο χωριό.
- Στις 17 Δεκεμβρίου παιδικό πάρτι, με προσφορά πίτσας, απασχόληση με παιχνίδια και χειροτεχνίες και δώρα από τον Άγιο Βασίλη.
- Στις 9 Ιανουαρίου Γενική συνέλευση των μελών- Κοπή της Βασιλόπιτας.
- Από 13 έως 29 Ιανουαρίου Κρουαζιέρα στην Καραϊβική.
- Στις 3 Φεβρουαρίου Ταξίδι στο Atlantic City.
- Στις 3 Μαρτίου 90α γενέθλια του Συλλόγου. Εορταστική εκδήλωση με δείπνο και χορό.

Μπράβο στη «Χαραυγή» για τη δραστηριότητά της και θερμά συγχαρητήρια γιατί πέρα από τη ψυχαγωγία των μελών της, ασκεί και έργο κοινωνικό και θεάρεστο, φροντίζοντας και τους ασθενείς συνανθρώπους μας. Μακάρι το παράδειγμά της να βρίσκει μιμητές.

που στεγάστηκε το πρώτο Ημιγυμνάσιο, μετά την απελευθέρωση.

Κι απέναντι το παντοπωλείο της Καλλιόπης Φρένση- Φασουλαρίδη. Προχωρώντας βρίσκουμε στα δεξιά το άλλοτε καλαετζίδικο του Μιχάλη του Μαυρουδή, που κατασκεύαζε όλα τα είδη φανοποιίας, σωστά κομψοτεχνήματα. Με το κλείσιμο του μαγαζιού έσβησε και το επάγγελμά από τη Νίσυρο. Κι ακριβώς απέναντι υπάρχουν ακόμα υπολείμματα παλαιού ανεμόμυλου.

Και φτάνουμε στην πλατεία, σήμερα, Ηρώου, που αποτελεί και το τέλος του μαχαλά. Φάμπρικα λεγόταν η περιοχή, από κάποιο εργοστάσιο πυρίτιδας, που είχαν ιδρύσει οι Τούρκοι, με πρώτη ύλη το θείαφι από το ηφαιστείο. Στη θέση που είναι σήμερα ο φούρνος ήταν οι φυλακές και απέναντι προς τη θάλασσα είχαν κατασκευαστεί τα πρώτα δημόσια αποχωρητήρια, στα 1933, επί Δημαρχίας Μανώλη Κατσιματίδη. Στη θέση της σημερινής πλατείας, υπήρχε μικρός ακάλυπτος χώρος και το υπόλοιπο τμήμα ήταν βραχώδης καταφύγιο προς τη θάλασσα. Στον ακάλυπτο χώρο στήθηκε και κατασκευάστηκε το καΐκι του Χιώτη, και μετά την καθέλκυσή του, δημιουργήθηκε η πλατεία, με πρωτοβουλία και προσωπική εργασία των τότε μαθητών του Ημιγυμνασίου, μεταξύ των οποίων και ο γράφων, με επικεφαλής τον Μιλτιάδη Λογοθέτη.

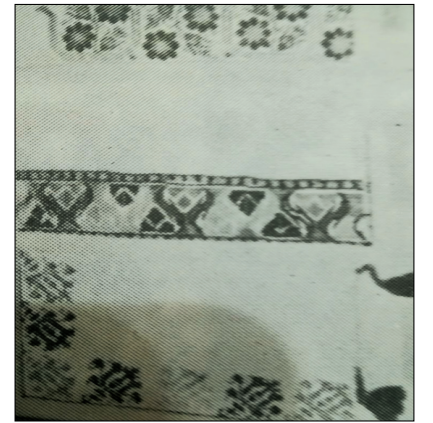
Στην αρχή εχρησιμοποιείτο για γυμναστικές επιδείξεις και αθλητικές συναντήσεις των μαθητών, με το όνομα «Πλατεία Γνωμαγόρου» Αργότερα το 1952, μετά την ανέγερση του Ηρώου, μετονομάστηκε Πλατεία Ηρώου και σήμερα χρησιμοποιείται για ψυχαγωγικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΕΚΘΕΜΑΤΑ ΣΕ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Στην επικαιρότητα βρέθηκαν, για μια ακόμα φορά τα Γλυπτά του Παρθενώνα, με αφορμή την άρνηση του Άγγλου Πρωθυπουργού να συζητήσει το θέμα με τον Έλληνα ομόλογό του. Και με την ευκαιρία έγινε και πάλι αναφορά στα χιλιάρδες άλλα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, που κοσμούν τα μουσεία της Βρετανικής πρωτεύουσας.

Ανάμεσα στα εκθέματα αυτά, είναι παρούσα και η Νίσυρος, της οποίας δείγματα υφαντικής και κεντητικής δημιουργίας κοσμούν, όπως κι άλλη φορά γράψαμε, το Μουσείο Victoria and Albert του Λονδίνου. Στη πτέρυγα Ευρωπαϊκής Λαϊκής Τέχνης και στη σειρά Νησιά του Αιγαίου, σε δυο γυάλινες βιτρίνες υπ' αριθμ. R 61 και R 62, φυλάσσονται και εκτίθενται δυο μαξιλαροθήκες και μια «πάντα» τούχοι, σε υφαντό καμβά, κεντημένες με πολύχρωμα μετάξια, με σταυροβελονιά (φωτογραφίες), δημιουργήματα Νισυριακής λαϊκής τέχνης, όπως αναφέρεται σε συνοδευτικό ενημερωτικό σημείωμα.

Μαξιλαροθήκη

Συγκεκριμένα στη μια μαξιλαροθήκη γράφει **Μαξιλαροθήκη Δωδεκάνησα-Νίσυρος 19ος αιώνας. Μετάξι σε βαμβάκι σταυροβελονιά και γκαμπλέν με παρεμβολή κομβότρυπας. Προσφορά κυριών από τη συλλογή του BENT Τα 166 -1931.**

Όπως προκύπτει από άλλο σημείωμα, που υπάρχει στο Βρετανικό Μουσείο, ο James Th. Bent προέβη σε ανασκαφές στην Αντίπαρο το 1883 και πήρε μαζί του πολλά προϊστορικά ευρήματα της Α' Κυκλαδικής περιόδου, που τα δώρισε στο Μουσείο αυτό. Ίσως στο διάστημα των ανασκαφών να επισκέφτηκε και τη Νίσυρο, απ' όπου πήρε τα κεντήματα.

Στη δεύτερη μαξιλαροθήκη «**Μαξιλαροθήκη Δωδεκάνησα Νίσυρος 19ος αιώνας. Μετάξι σε λιινό, σταυροβελονιά. Προσφορά του καθηγητή A.J.B. Wace T.680 1919.**

Και στο τρίτο «**Παραπέτασμα κρεβατιού Δωδεκάνησα Νίσυρος 19ος αιώνας. Μετάξι σε βαμβάκι σταυροβελονιά πλεκτή άκρη. Προσφορά του καθηγητή R.M.Dawkins T. 725 1950.**

Είχαμε την τύχη να επισκεφτούμε το συγκεκριμένο μουσείο και αντικρίζοντας τα Νισυρικά εκθέματα, μας γεννήθηκε η απορία, μήπως, αντί να προκαλεί οργή αυτή η ...αποδημία, θα πρέπει να ευχαριστήσουμε αυτούς, που τα πήραν από τη Νίσυρο και τα δώρισαν στο μουσείο, όπου σήμερα τα θαυμάζουν και μαθαίνουν για τη Νίσυρο εκατομμύρια επισκέπτες; Γιατί αν έμεναν στην Νίσυρο, ποιος εγγυάται, ότι δεν καταστρέφονταν σε κάποιο μπαούλο, δε θα τα έκλεβαν, όπως τόσες άλλες αντικές, ή δεν θα είχαν την τύχη κάποιων σερβίτσιων, από βαρύτερη πορσελάνη, που αντιλλάγησαν με πήλινα πιάτα από τα ...τσουκαλιάρια;

Παραπέτασμα κρεβατιού

Είχαμε την τύχη να επισκεφτούμε το συγκεκριμένο μουσείο και αντικρίζοντας τα Νισυρικά εκθέματα, μας γεννήθηκε η απορία, μήπως, αντί να προκαλεί οργή αυτή η ...αποδημία, θα πρέπει να ευχαριστήσουμε αυτούς, που τα πήραν από τη Νίσυρο και τα δώρισαν στο μουσείο, όπου σήμερα τα θαυμάζουν και μαθαίνουν για τη Νίσυρο εκατομμύρια επισκέπτες; Γιατί αν έμεναν στην Νίσυρο, ποιος εγγυάται, ότι δεν καταστρέφονταν σε κάποιο μπαούλο, δε θα τα έκλεβαν, όπως τόσες άλλες αντικές, ή δεν θα είχαν την τύχη κάποιων σερβίτσιων, από βαρύτερη πορσελάνη, που αντιλλάγησαν με πήλινα πιάτα από τα ...τσουκαλιάρια;

ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΕΚΛΕΙΣΕ ΚΙ ΕΦΕΤΟΣ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥΣ

Με τη γιορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου, κατά την οποία πανηγυρίζει ο φερώνυμος ενοριακός Ναός των Νικιών, ολοκληρώθηκε ο ετήσιος κύκλος των μεγάλων πανηγυριών, με κοινή τράπεζα και γλέντι, που τελούνται κάθε χρόνο στη Νίσυρο.

Η αρχή, όπως είναι γνωστό, γίνεται με το πανηγύρι στην Ευαγγελίστρια, που κατά παράδοση γίνεται την Τρίτη της Διακαινησίμου Εβδομάδας, την Τρίτη του Πάσχα. Ακολούθως κατά σειράν ο Ναός του Αγίου Νικήτα του Νισυρίου την 21η Ιουνίου, ο ενοριακός Ναός των Αγίων Αποστόλων στους Πάλους την 30ην Ιουνίου, το εξωκλήσι του Αγίου Παντελεήμονα στο Αυλάκι την 27η Ιουλίου, τα μεγάλα πανηγύρια των Μονών Παναγίας Σπηλιανής και Παναγίας Κυράς το Δεκαπενταύγουστο, ο Καθεδρικός Ναός της Παναγίας Ποταμίτισσας και ο ενοριακός Ναός του Εμπορείου στο Γενέσιον της Θεοτόκου την 8η Σεπτεμβρίου, το Μοναστήρι του Σταυρού στο Άργος στην Ύψωση του Τιμίου Σταυρού την 14η Σεπτεμβρίου, το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στα Νικιά στη Μετάσταση του Αγίου Ιωάννου την 26η Σεπτεμβρίου, το εξωκλήσι του Ταξιάρχου στον Εμπορείο, στην εορτή των Ταξιάρχων την 8η Νοεμβρίου και ολοκληρώνονται με το πανηγύρι στην εορτή των Εισοδίων στα Νικιά. Μπορεί να έχει μειωθεί ο πληθυσμός του νησιού μας. Μπορεί να έχουν αλλάξει οι συνθήκες ζωής, μπορεί προβλήματα και σκοτούρες να απασχολούν τη σκέψη των μονίμων κατοίκων.

Ο περικαλλής Ναός των Εισοδίων στα Νικιά

Όμως τα πανηγύρια διατηρούν, όσο αυτό είναι δυνατό, αναλλοίωτη τη φρεσονομία τους. Και αξίζουν ειλικρινή συγχαρητήρια στα αδελφία μας, που μένουν μόνιμα στο νησί, γιατί πέρα από το γεγονός ότι παραμένουν φυλάκες του νησιού μας, φροντίζουν και για τη συνέχιση των πανηγυριών των εκκλησιών του νησιού, που εκτός από τη ψυχαγωγία, που τους προσφέρουν, μέσα από αυτά διασώζονται πολύτιμα στοιχεία της πολιτιστικής μας παράδοσης, τα οποία, όλοι έχουμε χρέος να φροντίσουμε ώστε να παραδοθούν αναλλοίωτα στις επόμενες γενιές.

Νισυριακά Μαντάτα

ΑΓΙΑ ΝΥΧΤΑ

Άγια Νύχτα σε προσμένουν με χαρά οι Χριστιανοί,
και με πίστη ανυμνούμε, τον Θεό δοξολογούμε
μ' ένα στόμα μια φωνή.
Στις Βιθλεέμ ελάτε όλοι στα βουνά τα ιερά
και μ' ευλάβεια μεγάλη, 'κεί που Άγιο Φως προβάλλει
τραγουδίστε με χαρά
η ψυχή μας φτερουγίζει πέρα στ' Άγια τα βουνά
'κεί που ψάλλουν οι Αγγέλοι,
απ' τα ουράνια θεία μέλη στον Σωτήρα Ψωανά.

ΟΛΟΙ ΝΙΣΥΡΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Κάποιοι ασυμβίβαστοι με το αποτέλεσμα της κλήψης, θέλοντας προφανώς να υποβαθμίσουν το επίπεδο των οπαδών της πλειοψηφίας, δήλωσαν με εμφανώς υποτιμητική διάθεση, ότι «τον Χριστοφόρ δεν τον έβαλαν Δήμαρχο οι Νισύριοι, αλλά οι χωριάτες».

Και δε βρέθηκε κάποιος να απαντήσει ότι, ο χαρακτηρισμός «χωριάτες» ή έτσι «κάτοικοι των χωριών», απευθύνεται ως τίτλος τιμής σε μια ομάδα από γνήσιους, ακραφινείς Νισύριους, ανθρώπους τίμιους, νοικοκύρηδες, εργατικούς, οι οποίοι παραμένουν στις πατρογονικές εστίες τους, που σήμερα δεν αποτελούν πια ανεξάρτητες διοικητικές μονάδες, αλλά κοινοτικά διαμερίσματα, υπαγόμενα στον ενιαίο Δήμο Νισύρου, του οποίου είναι ψηφοφόροι, κατά πάντα ισότιμοι με τους λοιπούς πρωτευουσιάνους εκλεκτόρες. Και παραμένουν βαρδιάνοι και φρουροί άγρυπνοι της πολιτιστικής κληρονομιάς τους, μνήμονες των εποχών ανάπτυξης, προόδου και ευημερίας των χωριών τους και περίφανοι, γιατί στα χωριά αυτά γεννήθηκαν μεγάλες προσωπικότητες, επιστήμονες, πνευματικοί άνθρωποι, πολιτικοί, ανώτατοι δικαστικοί, στελέχη Ενόπλων Δυνάμεων, Μητροπολίτες, για τους οποίους η μάνα Νίσυρος σεμνύνεται και υπερηφανεύεται. Οι άνθρωποι αυτοί προσήλθαν στην κλήψη ως καθαρόαιμοι Νισύριοι ψηφοφόροι, και η ψήφος τους είχε την ίδια δύναμη, την ίδια αξία, τον ίδιο στόχο, με αυτή των λοιπών συμπατριωτών τους, αυτών, τους οποίους κάποιος βαφτίζουν ως...κατ'εξοχήν Νισύριους. Αν τώρα η προτίμησή τους στόχευε προς άλλη κατεύθυνση, αυτό είναι καθαρά δικό τους αναφέρεται δικαίωμα, μπορεί μη αρεστόν, όμως κατά πάντα σεβαστό. Στώμεν καλώς λοιπόν!...Κι ως μη ξεχνάμε πως:

Όλοι Νισύριοι είμαστε σε τούτο το νησάκι
Πάλιο, Νικιά και Εμπορείος, μαζί και το Μανδράκι.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ 6ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Η Εταιρεία Νισυριακών Μελετών, με συναίσθημα χαράς και ικανοποίησης συγχαίρει τον διακεκριμένο επιστήμονα, καθηγητή, κάτοχο της έδρας Gladston στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, μέλος της Αμερικανικής και της Βρετανικής Ακαδημίας Επιστημών, αλλά και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Εταιρείας μας, **Στάθη Νικολάου Καλύβα**, για την τοποθέτησή του στη θέση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ). Η νέα αυτή διάκριση του πολυγραφότατου και πολυβραβευμένου συγγραφέα και αρθρογράφου συμπατριώτη μας καθηγητού, επιβεβαιώνει την διεθνή καταξίωσή του ως επιστήμονος και ταυτόχρονα τιμά την πατρίδα μας Νίσυρο, αλλά και την Εταιρεία μας.

Ευχόμεθα στον αγαπητό Στάθη, κάθε επιτυχία στα νέα του καθήκοντα, και πάντα νέες διακρίσεις και επιτυχίες.

Ο Πρόεδρος: Κώστας Διαμ. Χαροφύλης

ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΜΙΛΟΥΣΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Στο σχολείο του Εμπορείου υπηρετούσε για πολλά χρόνια ένας σοφός δάσκαλος, ο αξιωματικός Αριστοτέλης Πατούρης, ο οποίος στις συζητήσεις του χρησιμοποιούσε την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Κάποτε οι μαθητές του Γυμνάσιου, πηγαίνοντας εκδρομή στα Νικιά, με πεζοπορία, γιατί δε υπήρχε ούτε δρόμος ούτε αυτοκίνητο, περάσαμε από τον Εμπορείο πρωί-πρωί και λίγο έξω από το χωριό, συναντηθήκαμε με τον Αριστοτέλη, οπότε διημέφθη ο εξής διάλογος (όσο μου επιτρέπει η μνήμη), μεταξύ του ιδίου και του διευθυντού μας του αξιωματικού Μάκη Κατσιματίδη.

- **Μάκης**: Φίλτατε και ηγαπημένε Αριστοτέλε, που πορεύει;
- **Αριστο**: Τι τηνικάδε αφήθε; Ουκ ειρήκεις μοι περί του τσιούτου, εν τη επί-εσχάτων περιποητήτω επικωνωνία ημών. Τανύν πορεύομαι προς άγραν ολύνθων, πλην επεθύμουν ιδείν σε πινίν καφέ.
- **Μάκης**: Περιλύπος εμί, επει ου δυνήσομαι. Πορεύομεθα γαρ προς τα εν γεντινάσει τελούντα Νικιά, εν οίς και διημερεύσομεθα.

Λίμνη τα Λιοτριδιά

ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΝΕΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Από την 1η Ιανουαρίου, με την ανατολή του Νέου Χρόνου, εγκαθίσταται και αναλαμβάνει καθήκοντα η νέα δημοτική αρχή της Νισύρου, την οποίαν ανέδειξε η κλήψη της 8ης Οκτωβρίου.

Ευχί μας είναι στην πορεία της να μπορέσει να παρακάμψει τις γνωστές συμπληγάδες και αυτή τη φορά να προχωρήσει μέσα σε κλίμα αρμονικής συνεργασίας και εποικοδομητικής ανταλλαγής απόψεων, ώστε να μπορέσει να φανεί αντάξια της εμπιστοσύνης και των προσδοκιών των ψηφοφόρων της.

Γιατί ως μη διαφεύγει κανενός, από το δημοτικό συμβούλιο, ότι εκείνο, που τους ανέθεσε το εκλογικό σώμα, είναι η προώθηση λύσεων στα πάμπολλα προβλήματα, που αντιμετωπίζει το νησί μας, η εξασφάλιση προϋποθέσεων, που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη, στην πρόοδο και στην ευημερία του νησιού και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων του και σε καμιά περίπτωση δεν απέβλεπε σε κλίμα έχθρας, δικόνοιας και αναπαλότητας. Είναι θετικό για τη Νίσυρο, ότι τόσο ο Δήμαρχος, που άγει ήδη την τρίτη συνεχή δημαρχιακή θητεία, όσο και πολλά από τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, που έχουν θητεύσει επί μακρόν στα δημοτικά έδρανα, διαθέτουν και την πείρα και τη γνώση και την ικανότητα να ανταποκριθούν με επιτυχία στην αποστολή τους, να φέρουν σε πέρας το σοβαρό και υπεύθυνο έργο, που επωμίζονται και να δικαιώσουν τις προσδοκίες των ψηφοφόρων τους.

Ας γυρίσουν λοιπόν σελίδα, ας θέσουν ταφόπλακα στο αλπίστου μνήμης παρελθόν, ας δώσουν τα χέρια, ας πιουν καφέ από «το ίδιο μπρίκι» κι ας προχωρήσουν. Το απαιτεί το συμφέρον της Νισύρου, το απαιτεί η ψήφος των εκλεκτόρων, το απαιτεί η δική τους υστεροφημία!...

ΝΕΟ ΠΛΟΙΟ ΣΤΗΝ ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΝΙΣΥΡΟΥ- ΚΩ

Στο ΕΓ-ΟΓ πλοίο «Ολύμπιος Ερμής» της ANEMΜαστιχαρίου ανατέθηκε η εξυπηρέτηση της ακτοπλοϊκής γραμμής Νισύρος - Κως- Νίσυρος, με σύμβαση, που υπεγράφη από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και την πλοιοκράτρια εταιρεία.

Πρόκειται για πλοίο νεότευκτο, σύγχρονο και αξιόπλοο, με πλήρωμα 8 ατόμων, χωρητικότητας 300 επιβατών, με επιπλέον δυνατότητα μεταφοράς 9 αυτοκινήτων ΙΧ. και δύο φορτηγών. Αναπτύσσει μέση ταχύτητα 18 μιλίων με διάρκεια ταξιδιού από Νίσυρο - Κω 1.20' ώρα και από Νίσυρο - Κέφαλο 0.45' ώρα. Ήδη το πλοίο έχει αρχίσει τα δρομολόγια του με κυβερνήτη τον Γιάννη Πετριδη από την Κάλυμνο, εκτελεί κάθε εβδομάδα τρία δρομολόγια από Νίσυρο - Κω - Νίσυρο και δύο από Νίσυρο - Κέφαλο - Νίσυρο, αφού δεν είναι προσωρινά δυνατός ο κατάπλοος στο λιμάνι της Καρδάμανας, λόγω του προβλήματος της συσσώρευσης άμμου στο λιμάνι.

Σύμφωνα με τη σύμβαση, το πλοίο για κάθε δρομολόγιο θα επιχορηγείται από κονδύλια του Υπουργείου, με το ποσό των 2.236,95 ευρώ, ενώ προβλέπεται η υποχρεωτική διανυκτέρευση του πλοίου στη Νίσυρο.

Η ΠΡΟΒΕΖΑ ΞΑΝΑΚΤΥΠΗΣΕ ΠΙΣΤΗ ΣΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΗΣ

Θύμα της κακοκαιρίας και η Νίσυρος, με την Προβέζα να κτυπήσει κι αυτή τη φορά με τη συνηθισμένη ορμή και να σαρώσει τα βορειοδυτικά παράλια του νησιού.

Το πολυάνθρωπο και πολύβροο, όλο το καλοκαίρι, Λευκαντιό, μετεβλήθη σε λίμνη, τα υπόστεγα από τα μαπαράκια και τα εστιατόρια παρασύρθηκαν και εξαφανίστηκαν, τα φωτιστικά σώματα του Δήμου ξεριζώθηκαν, οι πόρτες των καταστημάτων παραβιάστηκαν, κτυπημένες από την ορμή των κυμάτων κι όσοι από τους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων να πλησιάσουν, κινδύνεψαν να παρασυρθούν από τα κύματα.

Όλη η βόρεια πλευρά του νησιού βρέθηκε κι αυτή τη φορά, στη δύνη της κακοκαιρίας, η οποία είχε τις ανάλογες επιπτώσεις στην όλη δραστηριότητα του νησιού, σε μια εποχή, που η Νίσυρος ξαναζεί την πλήξη και την απομόνωση του χειμώνα.

Αραιή η κίνηση στο δρόμο, οι ίδιοι άνθρωποι, την ίδια ώρα στην ίδια

Ο ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ PHILOXENIA

Στην τουριστική έκθεση Philoxenia, που έλαβε χώρα στη Θεσσαλονίκη, από 10 έως 12 Νοεμβρίου, συμμετείχε ο Δήμος Νισύρου, με δικό του περίπτερο.

Την οργάνωση και λειτουργία του περιπτέρου επιμελήθηκαν ο Αντιδήμαρχος Γιάννης Τριανταφύλλου, η δημοτική σύμβουλος Δήμητρα Καφετζήδρα και η δημοτική υπάλληλος Άννα Κετσε, ενώ συμπαραστάθηκαν Θεσσαλονικείς φίλοι της Νισύρου και Νισύριοι φοιτητές σε ιδρύματα της συμπρωτεύουσας. Στο περίπτερο εκτέθηκε μια πλούσια φωτογραφική σειρά από τα αξιοθέατα της Νισύρου, έγινε προβολή εικόνων από σπάνια και πρωτόγνωρα τοπία, προσφορά τοπικών προϊόντων, ενώ στους επισκέπτες διανεμήθηκαν εικονογραφημένα ενημερωτικά φυλλάδια.

Το περίπτερο της Νισύρου επισκέφτηκαν πάμπολλοι επισκέπτες, μεταξύ των οποίων τουριστικοί παράγοντες, εμπορικοί αντιπρόσωποι, τόσο από την Ελλάδα, όσο και από χώρες του εξωτερικού, οι οποίοι επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για τα εκθέματα, αλλά και για τις πληροφορίες, που τους παρασχεθήκαν από τους υπεύθυνους του περιπτέρου.

Ο κ. Τζιτζικώστας και η κ. Γκερέκου στο περίπτερο της Νισύρου

Επισκέπτες από πλευράς επισήμων, ήταν ο Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολος Τζιτζικώστας, η Αντιπεριφερειάρχης Βούλα Πατουλίδου, η Πρόεδρος του ΕΟΤ Άντζελα Γκερέκου, Δήμαρχοι των γύρω περιοχών κ.α.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Υψηλεστικό ταξίδι στην Αθήνα πραγματοποιήσε ο Δήμαρχος και είχε σειρά συναντήσεων με Υπουργούς και άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες, αρμόδιους για αφορώντα τη Νίσυρο θέματα. Συγκεκριμένα:

α.- Σε συνάντηση με τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής Ι. Παππά και το Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Υποδομών Κ.Μαγούλα ζήτησε την επίτευξη των διαδικασιών ένταξης στο ΕΣΠΑ της χρηματοδότησης των έργων επέκτασης των εγκαταστάσεων στο λιμάνι Νισύρου και παρεμβάσεων στη μαρίνα των Πάλων. Όπως ανέφερε στους συνομιλητές του, τα σχέδια και για τα δυο έργα βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσής τους και σύντομα θα είναι έτοιμα για δημοπράτηση, οπότε θα πρέπει να έχει εξασφαλιστεί η χρηματοδότησή τους. Και από τους δυο φορείς έλαβε τη διαβεβαίωση, ότι θα φροντίσουν για την όσο το δυνατόν έγκαιρη ικανοποίηση του αιτήματός του.

β.- Με τον Υφυπουργό κ. Παππά και το Γεν. Γραμματέα Νησιωτικής Πολιτικής Μαν.Κουτουλάκη συζήτησε το θέμα κάλυψης της ακτοπλοϊκής γραμμής Νισύρου - Καρδάμανας και τόνισε τη σημασία και τη σπουδαιότητα της για τους κατοίκους της Νισύρου. Έλαβε τη διαβεβαίωση ότι το θέμα βρίσκεται σε εξέλιξη και σύντομα θα έχει επιλυθεί.

γ.- Από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης Δημ.Παπαστεργίου ζήτησε την υπαγωγή στην κυριότητα του Δήμου όλης της ευρισκομένης στη Νίσυρο περιουσίας του Δημοσίου, για εκμετάλλευσή της επί ωφέλεια του Δήμου. Επίσης συζήτησε το θέμα του πλήρους ψηφιακού μετασχηματισμού των υπηρεσιών του Δήμου. Ο Υπουργός άκουσε με ενδιαφέρον και με θετική διάθεση και τα δυο αιτήματα και υποσχέθηκε πως θα τα εξετάσει και θα υπάρξει σύντομα απάντηση.

ε.- Σε συνάντηση με το διοικητή της 2ης ΔΥΠΕ κ Ροϊλό συζήτησε τα υφιστάμενα κενά σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό στο Ιατρείο Νισύρου και τις δυσμενείς επιπτώσεις στην εύρυθμη λειτουργία του και ζήτησε την κάλυψή τους.

στ.-Με τους υπεύθυνους της Μονάδας Οργάνωσης Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) συζήτησε την ανάγκη επίτευξης των διαδικασιών για τη δημοπράτηση των έργων αντικατάστασης των δικτύων Ύδρευσης και Αποχέτευσης Μανδρακίου-Πάλων, για τα οποία έχουν εγκριθεί οι μελέτες και έχει εξασφαλιστεί η πίστωση. Έλαβε τη διαβεβαίωση ότι σύντομα οι διαδικασίες θα έχουν ολοκληρωθεί, ώστε να καταστεί δυνατή η έναρξη των εργασιών.

Το ταξίδι του Δημάρχου στην Αθήνα συνέπεσε με τον εορτασμό της επετείου του Πολυτεχνείου, οπότε κατέθεσε στεφάνι εκ μέρους του Δήμου Νισύρου στο υπάρχον Μνημείο.

Θεόρατα κύματα σαρώσαν την παραλία

θέση, μόνο απαγγείω το καφενείο, με αραιή κι εδώ την πελατεία, την ίδια, που παρατηρείται και στην αγορά.

Δύσκολος ο χειμώνας στη Νίσυρο, όπως σε όλα τα μικρά ακριτικά νησιά, κι ας λένε κάποιος πως «όλα είναι μια συνήθεια...»